

КОПЕРАТСІЈА- -ПОНДА...

Віт торја ворсантор.

(Міян коператсіја.)

КОПЕРАТ

Л. П.

1724-11

5

Издание Угро-Финского Отдела Центро-
Совнацмена Наркомпроса Р.С.Ф.С.Р.

1762

Коми-3

3-1494

Г. П. Б. в АБГР.
ОБЯЗ. ЭКЗ.
1928.

Вит-торја ворсантор.

КОПЕРАТСІЈА-ПОНДА.

Вит-торја ворсантор.

Коміон лөгöдіс А. Гідопова.

Сыктывдінкар

1927 во.

304

Б-ишод

Нурик. Жизнь за кооперацию. Перевод на зырянский язык.
А. Сидоровой.

г. Устьсыольск.

Типография Коми Издательства.

Облит № 377

Тираж 200.

Л Ө З:

Ізјуров Өлөксей Іванөвіч—том зон, Һеважон-на воома
Гөрд Арміјаыг.

Матрена—сылон мам.

Пашө-Петыр—озыр купеч.

Өлга—сылон ныв.

Гриш-Миш—коператів правленьнеын председател.

Казаков Петр Лаврентејевіч—коператів правленьнеын шлен.

Өндрејан Васильевіч—коператівын щөтөвод.

Павел Мітрејевіч—коператів лавкаын вузасыг.

Јеремін Мікајлөвіч—коммунист, пөрыг морт.

Јепө—крестанін.

Комсомольч.

Вөлөстса партіјнеј јачејкаыг морт.

Іван Іванөвіч—совкозын јуралыг.

Ущітель.

Крестанін, куф тоша.

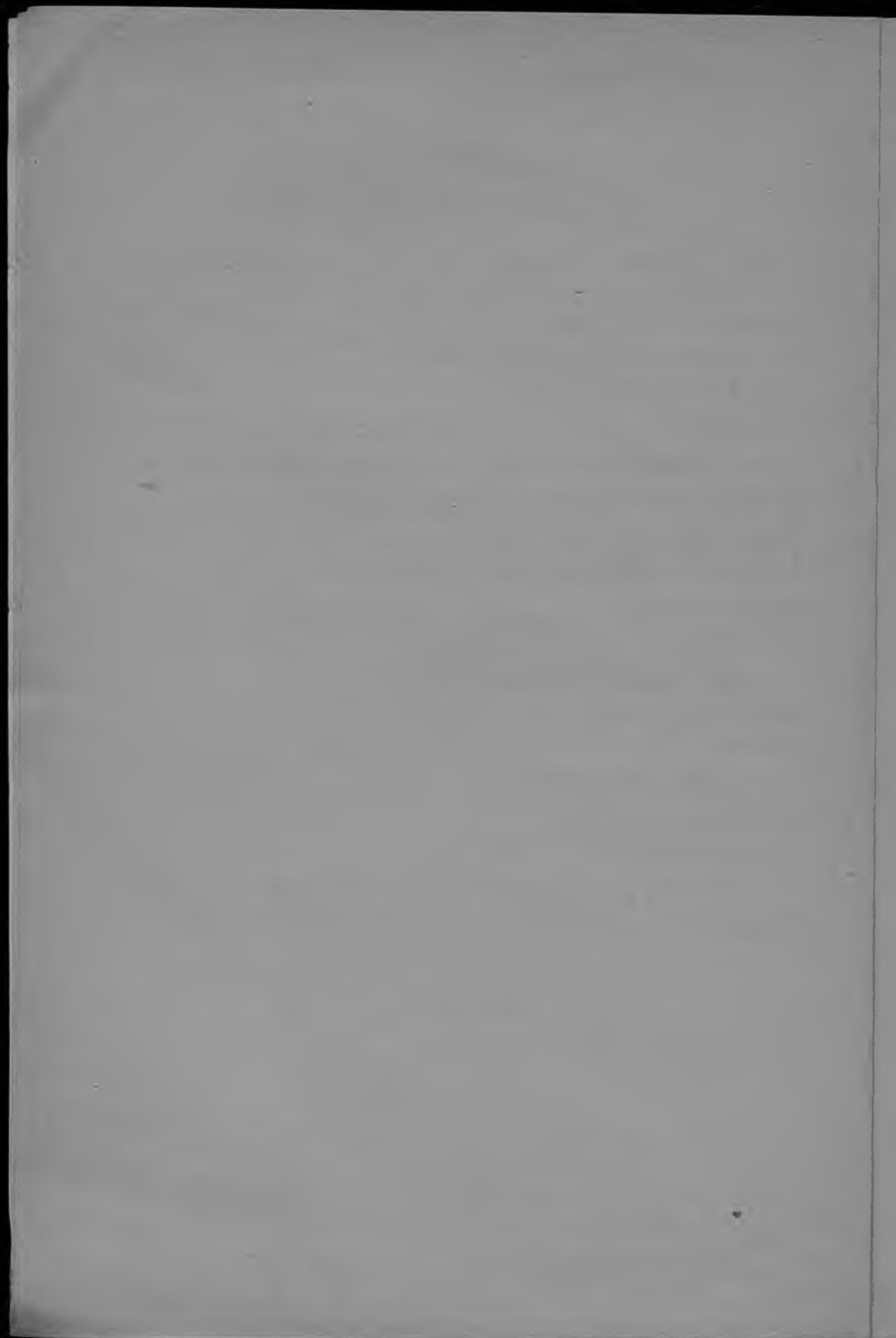
Інструктор райсојузыг.

Нывјас, зонјас.

Собраңне-вылын—крестанінјас, крестанкајас.

Нөбасыјас—нывбабајас, олөма крестанінјас.

МЕД-ВОҢҢА ВӨЧӨМ.

Коператив лавка. Жаажас вылас товар; жожас бөчкајас, пельсајас. Көрттувјас-вылын бшалоны ејјөсјас, домјас да мукөд пөлөс товарјас. Павел Митрејевич прилавок-сајын, петкөдлө һөбасыг нывбабалы товар. **Нөбасыг-јас**, кодi видлалө товар, кодi сiз сулалө да виқөдө. **Иван Олө** шыһела, шапкаа пукалө улөс-вылын, виқөдө мыј вөчө лавкаын. Март-төлыгга, ми-ча, шонди лун.

1-ј петкөдчөм.

Нөбасыг нывбаба. Мем-бара тащөмыд оз ков. Мем колө вушјытөм, сөдагтөм-рөма ситеч. Таыг-нө мијанлы мыј? Тајө сө-мын барунөјаслы. Куцөм дона төварыд.. (һырсө соснас чышкө).

2-d петкөдчөм.

Јепө (өдјө пырө. Гөлыһик, кигөм паскөма. Сорһитө терыба, вет-лөдлө өдјө). Олад-вылад! Ывлаын тавун көқыд-код. Тулыс-һин воны кутис, а пыр-на отырышјө көқыд сулалө. Шонди ескө-и југыд-да, омөла-на шонтө. Но... Олөкгеј Иванөвич! Ветлин-му-һин?! Куцөм-һин кажитчис мијан сиктын олөмыс? Гашкө кому-һистө-һин гижөин-да?— сөрт, мөд-ногөн оз поз, став том јөзыс сiјөн вөртөшитчө.

Иван-Олө (кигө Јепөкөд). Öһи-ескө абу-на-да...

Јепө. Сiз-кө қикөз-һин Гөрд Армијасыд локтин? Гортад сөг-га кутан овны?

Олөш. Öһи мамө-ордын, гортын олышта.

Јепө. Те-өд војдөр пыр карјасынжык овлывлін-да. Сиктја-сад еща-и овлывлін.

Пав. Митр. (һөбасыг нывбабалы). Оз-кө кажитчы, ен һөб, һи-һөм сені јона бөрјыгны.

Нывбаба. Ог-на-өд-и тiјанлыг уна һөбас.

Пав. Митр. Кыз гажыд. Он-кө i олас.

Нывбаба. Сiзкө мукөд-пөлөсыс сөгга һекуцөм-һин абу?

Пав. Митр. Нарошнө-тај теныд егө-на суқөдө-а.

Нывбаба. Тiјан пыр сiз (мунө).

3-öd петкөдчөм.

Пав. Мітр. (мукөд нывбабајаслы). Тіјанлы мыј колө?

Нывбаба. Сакарыд ем?

Пав. Мітр. Бырі ставыс. Тажө лунјасө вајасны.

Мөд һөбыс. Мем-ескө ізтөг колө-да ..

Пав. Мітр. Абу. Регыд вајасны.

Һөбасыс. Селгі везітышт.

Пав. Мітр. Уна-ө?

(Кык һөбасыс ышловзөны да мунөны).

Һөбасыс. дука-кө-а?.. Ме тајөс ог богт.

Пав. Мітр. Быдөнлы честө он уг. Селгі—селгі і ем.

Һөбасыс. Тажө бара-і мем оз ков.

5-öd петкөдчөм.

Һөбасыс. Вај пачка макорка-табак.

Пав. Мітр. Восміна?

Јепө (Нырсө вужөма селгі бөчкаө, ісалө. Өльөлы). Шој дук-һин кылө (һөжжөн). Кор предгедательыс коксө һужөдас, сещөм-жө дук кутас сы-діныс петны...

Пав. Мітр. Мыј те сен, Јепө, ныргорулад омөль мойдтө мойдан?..

Јепө. Көһајство-јылыс-тај со... Сің...

Пав. Мітр. Ен кывзы налыс һинөм, Өльөкгеј Іванөвіч. Тај-јө-өд омөлік пон-коф: быдөнөс увтыштас аслас омөль кывнас.

Јепө. Прөста ме-вылө сорһитан.

Пав. Мітр. (табак һөбыслы). Но мыј?

Һөбасыс. Төда-һин ме тајө ароа кујлан табактө. Те мем бурөс вај. Тажө восмінасө-һин оз кыскы.

Пав. Мітр. Мукөд-пөлөс абу.

Һөбасыс (Өльөлы да Јепөлы гораа). Кывлід? Һинөмыс-һинөмтор абу тајјаслөн. Мун-жө Пашө-Педөр-ордө, быдтор ем. Кушчөм тајө коператів? (Јепөлөн сінјас југалө, сөралө).

Пав. Мітр. Мем ічөт мог; вајасны төвар--вузала, оз-кө—ог. Сы-вылө ем правлеңне.

Һөбасыс. Ыбса коператівын-тај прамеја-кө ужалөны, мај-быр быдтор ем. Міјан со коператів-жө... (Јепө шыла вылын-моз бергалө, көсјө шыасны ачыс полс). Һинөм абу,—сөмын правлеңне-саыс щөгөны. Предгедатель бура ужалө: узө да карын гуљајтө.

Пав. Мітр. Те һинөм абусө ен ызгы. Быдөнлы честө он вермы уокөдчыны. Мыјкө-кө-өд абу на-серті пырыс-пыр і за-вофитасны вөјлғыны.

Јепö. Серт-нын мыжкө... (вом тупкө кидн).

Пав. Мітр. Те јешщö сен...

Њöбасыејас. Но, тјаңöс, даг-һаң гојыејас.. (Öльöлы). Тi, көнкö, Görд Армијаад служитигөн вöли чајтад таг прамеј олан-сам. Со-тај аслад өиннад öни адған... Тодмышкавны-ескö таяјас-сöс ставнысö колö (мунö öзöс-дорö).

Јепö. Сiз (вом тупкө кидн, куткыртчыштö).

Њöбасые (öзöс-дорсаң). Талун со базар-лун. Пашö-Педөр-лөн лавкаыс һöбасыејасөн тыр, тани-нö мыј?.. Некрытчö туй-тöм кiзјас сöмын кујлöны... доздук кујлö колан возаң.. Мыј колö—абу... Ок-тi... Ок... (петö, öзöс ковгö).

6-öd петкöдчöм.

Пав. Мітр. Век öтi-тортö дышöдiс-нын кывзыныс. Кымы-ныс правлеңһелы вiставлi.. Некрытчö туйтöм јöз...

Јепö (оз гөлöмсаң). Серт сiз, јöз мијан һекытчö оз туй.

Пав. Мітр. (Јепöлы). Те быдлаын, быдлаö шыасан. Тетöг öтi ког оз мун: быд пон-кок чеган-инын-нын те.

Јепö. Сещöм бара ме. Радејта.

Пав. Мітр. (Öльöлы). Те-öd көнкö таяјöс тöдан. Быд пиңын, быд кодын—быдлаын таяјö.

Јепö. Векыда вiсталiн: ме зiк сещöм.

Пав. Мітр. (Öльöлы). Те-нö мыј-јылыс сещöма мөвпалан.

Öльö. Таяјас, другö, ставсö векыда вiсталöны.

Пав. Мітр. Кодјас?

Öльö. Њöбасыејасыд. Коперативад-öd, меd крестаналы пыр вöли быд бур колан төварыс. Омöла, вiзöда-да, тi ужаланныд.

Пав. Мітр. Те на-дор-жö? На-код-жö те... Мем мыј,—мем аслым јанзiм...

Öльö. Прöста оз вöјпны, вiдны. Омöла ужалад... Ковмас тiјанöс iчöтiка вөрзöдыштны, „подһаңiтыштны“.

Јепö. Сурid?!

Пав. Мітр. Кыз-сiз? Газетö гiжан?... Те-öмöј-нö сещöм-жö.

Öльö. Гашкö i газетö...

Јепö. Сiз-ескö i колö-да.

Пав. Мітр. Со те кушöм вöлöмыд. Ме вöјдөр тенö чајтли... Сiз-кö большевикö-нын-тај пөрöмыд.

Öльö. Кызi тi öни ужалад, сiз возö оз поз. Кујiм лун-мы-стi лоас обшчеј собраңһе, ковмас правлеңһеöс щöктыны ужавны буржыка.

Пав. Мітр. Со те кушöм вöлöмыд. Курiтчам (мытчö папiрöс-көрöб), папiросыс бур-сорт.

Өльө. Мiжанлы макоркаыс тырмас.

Пав. Мiтр. Ен зыкө-сујы, другө, зуг тани ужыс.

Өльө. Кужтөм ужалөмөн став ужсө зүгөмаөг.

Пав. Мiтр. Ted-нө мыј? Јонжыка колө...

Өльө. Сiз сорнiтны өнi оз поѣ. Ме гражданын. Коператив—артельней уж. Коператив-кө омөль сыыг мi ставным мыжаөг, а абу өтi правленьче. Кущөмөг азым, сещөмөг i уж-нуөдыјасным.

Јепө Сiз.

7-өд петкөдчөм.

Ньөбасыс (пырис). Сов ем?

Пав. Мiтр. Ем (веситө сылы).

Јепө (гөлөмган). Гiж газетө, со крiстос гiж, Өльө, мыј ем гiж ставсө. Јона i лөгыд лөө. Гiжан? Ньекод-на мiжан ез гiж-лыны. Уна-жө горнi лыбас. Мыј-нө ted, гiж.

Өльө. Adѣам, мыј воэө вөчны.

Јепө. Те өдјөнжык гiж. Ыжыд i сiвө вөчан!

Ньөбасыс. Совыд тај-нө зев јона ваэөма?

Пав. Мiтр. Сов, сов-код-i ем.

Ньөбасыс. Омөль (мунө).

8-өд петкөдчөм.

Өльө. Јагдорса да Тiпөбiктса лавкааныд тiјан тащөма-жө ужалөны. Ме вiзөдi-нын.

Јепө. Со өнi кущөм Гөрд. Армијаыд. Сени служитлыгыд кывтө кужө шуны, газетө вермө гiжны. Кывзан-кө налыз, щөщ југдан. Сугмөдө јөзтө Гөрд Армијаыд. Мi служитлим-жө „гөкыд вiсөм“... Сөмын немортө вөчiсны: өнi-на со өтi пельөј сiсмө.

Өльө. Кызi-нө сiз?

Јепө. Бостiсны менө, бур јурөс, салдатө ыстiсны Мөскупа-өз. Кујим төлыг ме-вылын ештiсны-жө смекајтчыныд. Роч-кывтө ог төд. Петпелбел мiжан вөли... эверыс—эвер. Век вөли унѣтерјасыдлы шуалө: ен лыгтөј салдатјасөс нөјтны. Нөјтны оз поѣ (нөжјө), а со кыз (кулакөн тувкјөдлө) кыкыг-кујимыс банбокас сетышт, мед бат-мамсо вунөдлас, сени i пом. Ачыс горзө гора: „ен лыгт нөјтны“, сени-жө петкөдлө ыжыд кулакнөс кыз мiжансө јонжыка тувкнiтны. Өтiкыс ме рок пуан доз омөла весали. Сiјө adѣис, горзө унѣтерлы: ен лыгт тајөс нөјтны,

ачыс ескөн кинас (петкөдлө кулакөн). Унтерыд-таж менө нем жалттөг кыз кыкыс лөсыштас пельө, ме угі. Пельыс пырыс-пыр вір чепссзіс. Водтөдісны лазаретө, дыр-код ме сени туплагі; сесса пель-понда чистејөн гортө лецісны. Со таті (петкөдлө пельсө) сісмө. Міжанөс сіз велөдлсны.

9-өд петкөдчөм.

Ольга (пырө). Оланныд-выланнид!

Пав. Мітр. Здорово, Ольга Педөровна, мыј вісталан буртор.

Јепө. Олан-вылан, купеч ныв.

Ольга Но, тан-таж вөлөма гөрд армејеч. Здорово Олөксеј Иванөвич.

Ольө. Здорово!

Ольга. Мыј-нө пемыд кымөр-моз віқөдан. Пола віқөдлыныс.

Ольө. Мыјла-нө те татчө локтін?

Ольга Нөбасны локті лавкаө, ме коператівас шленын-жө, а мыј-нө локті-кө, теd һекущөм мог абу.

Ольө. Теd-нө бат лавкаад төварыс оз-һин тырмы? Батыд став базарсө аслас кіас кабыртөма, а те татчө шленө пырөмыд. Ен сөр, нылөј, дугды.

Јепө. Аттө, кущөм краља. Бара кутісны лышкыда овны. Пашө-Педөрлөн вунөма һоль во-сајса улыч-вывгыд кујөд чукөртөмыс.

Ольга (Ольөлы). Мыј-нө көт і пырі лавкааныд. Нһнөм-өд меным тіјан лавкаыс оз-на і ков. Гажтөм лоі сы-вөсна і пырі. Ен полөј, ог вістав бағылы тіјан уж-јылыс (сералө). Зев-таж. Мыј нө тіјан коператівсыныд?! Нһнөмыс-һнөмтор абу лавкааньд, зік куш: шырјаслы весіг һнөм оз сур сојны. Менам бат лавкаын жајјасыс төварлаыс чегөны. Јөзыд—тыр, һекытчө јемлы усны.

Јепө. Шуыштіс, кывзөј сөмын! Но і ныв!

Пав. Мітр. Ольга Педөровна, ен вунөдчы.

Ольга. Вескыда сорһита. Колан во вөлі предсөдателын Јепө-Иван, сы-дырјі бура ужалісны. Код мыј сы-јылыс омөлтөр шуас. Öні тіјан-вылын сөмын сералөны.

Ольө (Пав. Мітр.). Сіз-өд і ем, кыз Ольга Педөровна шуө. Тіјан-вылын сералөны... Ок-ок-ок.. Коператівса ужалысјас... Јанзім тіјан-вөсна. Зік сіз, Ольга Педөровна. Тајјаслөн лавкаас сөмын шырјас емөс. Тенад батыд öні јона һімкофасө. Оз дыр һімкофас (шуалө өлөмған). Тырмас! Воқө агнымөс јанөдны

ог сетöј. Партіјнеј јачејкаöс, обшчеј собраңнеöс, рајсојузöс, ставнысö кок выланыс сувтöда. Кугас-на і мїјан кöператів прамеја, бура ужавны. Сек надејнö тенад батлы оз ло гöлöмвылас лöгыд.

Јепö. Со, кывзöј!..

Öлга (гераліг-тырјі) Віқöд-тö, віқöд, кущöм збој! Ставнысö повзöдін.

Öлö (гöлöмган). Віқöдлам коді кодöс вермас.

Öлга. Ме-нö сен мыј? Мыј ме-вылö воанныд.

Öлö. Те мыј, те, дерт, нїнöм (гöгöрбөк сіјöс віқöдö) Ачыд-тај-со шапітчыны-вöччыны-жö заводітчöмыд. Кокад тупель, жужыд подбöра, вылад быдсама торсö öшлöмыд, быттö ба-рушна. Кöнкö жöык відчыган озыр купечöс, бат-кодтö-жö?

Öлга Тед нö кущöм мог, копöкö јешцö кущöма відчы-са-да.

Öлö (Пав. Мітр.). Со тіјан ужныд мыј-выјöз коператівтö воштіс. Јöзыд став гöмсö, кущöм лолö, нуö Пашö-Педöрö, сіјö озырмö, паскалö, пыктö. Сіјö став барышсö-кö-ескö кужід бост-ны ті, сек олöмныд лоіс мöд-ногажык. Поңіс-ескö öнїја веш-шöрö сулалан мельнічатö леңны, куңыча артельнејöс лöгöдны. Уна буртор-на поңіс лöгöдны ескөн секі. Јöзлы ставыслы сурі уж. ставныслы лоі пöңза, öні став барышыс візувтö öті морт-лы. Ок ті, коңöрјас...

Öлга. Кыввылад ті ставныд збојöс. Заводітлы ужавныс. Віқöдлам мыј артмас.

Öлö. Віқöдлам. Коператів мї петкöдам бур туж-вылö, пас-кöдам. Тенад батлыг став нöбасысö мырфöдалам. Сек мї ві-қöдлам кыз те купечтö кыјан.

Öлга. Кыввыланыд быдөн збојöс. Шог тіјан-вылö віқöд-ныс. Но-ко вај те вöч кыз сорңитан.

Јепö. Тајö мыј шуö, вöчас.. Те-öд он тöд. Тајö газетö вермö гіжны. Со кущöм тајö, мун дај сывкöд сорңит. Куш кі-өн он бост.

Пав. Мітр. Зев-нїн-тај вылö кутін лептыгны, садтö-нїн он тöд. Кыз-нö те кутан коператів ужсö паскöдны. Тöдан-кö-öд, тенö сетчö оз-на і леңны. Том-на, наперво во-даскымын му-дінад ужышт, а сек тыдавны кутас, мыј тег петас.

Јепö. Оз-на ..

Öлö. Ковмас-кö ог повзö і гөрöмыг, вескыда горңитöмыг кут-ны менö некод оз вермы. Код вермас менö кутны. Ме кута вескыда віставны, мїса коператівыд некытчö оз туж. (Пырісны кывзöны Гріш-Міш да Лаврен-Петыр). Коператівтö асланыд ужна-

нын Һинөмөз воштид. Правленье, гашкө оз куж ужавны, гашкө-і кужо да оз көсҗы ужавныс, код вермас төдны. (Јепө сјјөс һөҗһөһикөн дөрөмөдыс тракјө, Ољө оз кыв). Бур да мунан төвар абу, мунтөм төвар лавкааныд кыскалөмныд да сөмын туплагө. Вузасны прамеја он кужө, собранһелы во гогөрын асланыд ужҗылыг Һинөм онө вјставлөј (адҗис Грјш-Мішөс, да Лаврөһ-Петырөс). То-тај најө. Ме вескыда налы сінманыс шуа.

10-өд петрөдчөм,

Лаврөһ-Петыр. От-тө, кушөмі петөма?!

Грјш-Міш. Зонмө, ен дур! Көт те і Гөрд Арміјаын вөлін, а јөзөс Һинөм зугны. Правленье вермас теныд өтвет сетны ас ужҗыс, а те том-на пөрысҗыкҗасөс мҗҗдыһы-вөјпны.

Ољө. Ме шуа сөмын мыј ем, мыј адҗа.

Лаврөһ-Петыр. Һе текодөс-піө, адҗылім, кывтө піһ-сајад топыдҗыка вјҗ.

Грјш-Міш. Мыј ті Һинөм абусө сөрад, вузасны колө, һем-тор текод ласкөдчыны.

Ољө. Мыјөн вузасны, -- шырҗасөн? Ме-дырјі морт даскымын муніс тыртөг, колан төварыд абу.

Јепө. Со... Һинөмыс оз пов. Вот тајө, Ољга, зонмыс, мыј... кыті... шуан.

Грјш-Міш. Төвар регыд воас, sameј өні бырөма сузөдны егө вермө.

Јепө. Важөн-һин абу, Мікајлө Грјгорјевіч, мыј согсан.

Лаврөһ Петыр. Те јешцө шыас... вөтла!

Јепө. Заводітлы-ноко...

Ољө дырө ловө сещөм костыс?

Грјш-Міш. Теd сетчөд ічөт мог. Теыг ғырысҗыкөг емөг, налы вјсталам, те ен вунөдчы, ен лептыг.

Ољө. Час. Кывзам мыј ті вјсталад ужҗ-јывгыныд, кујім лун сөмын колы чукөртчылөмөз.

Грјш-Міш. Тајө-һө мыј-һин сесса лоө. Быд морткө-һө ку-тас зык вөчны, ужҗалысҗаслы дөзмөдчыны. Теd оз ков вунөдны. Коркө ме тенад мамлы уж сетлі, меd ті онө шыгла кулөј.

Лаврөһ-Петыр. Важ сола-вылад оз јуктөd.

Пав. Мітр. Оні сещөмөг јөзыд быдмө: һекодөс пыдді оз пуктыны.

Ољө. Ме тенгыд пітө ваҗе кыскі, вөјны кутлис-да. Мікајлө Грјгорјевіч өірөтаөн коллөма-да менам баҗ отсавлөма...

мыј важсö кутін лептыны, сїјö-тортö тајö ужкöд нїнöм öтлаавны.

Лаврень-Петыр. Но сїз, кутам тöдны кущöм те, а öнї сөгга нїнöм...

Öлга (пыр кывзїс, кызї вїдїсны Öльöс). Тїжанлы вегкыда шуöмыд сöлöм-вылад оз во, сїннытö сојö, онö көсјö кывзыны. Сїјöс позö вїдны, а тїжанöс оз?

Грїш-Мїш. Тајö јешщö кодї сенї кылö? Кущöм порг-гöлöс татчö локтöма (Павел Мїтр.). Тајö мыјла танї?.. Мун бурöн татыг!

Öлга. Ме шлен коператївын вöтлыны онö вермö.

Лаврень-Петыр. Бабајас сетчö нырсö сујöны. Том-на.

Öльö. Онö лыгтö на-вылö вїдчыны. Бабајслöн öнї праваыс мїжан-код-жö.

Јепö. Чöвлы, вокö, мем тöдвылö угїс: Мїкајлö Грїгорјевїчыд собранье-вылад ачыс лыдфїс уставсö,— нывбаба көч пö мужїк öткода вермасны лоны шленын. Ме секї-жö шуї, мїга, бабајаслы сїзкö сещöм-жö права сетїсны. Мыј?.. Најö көч собраньејас-вылад лантöмөн олöны, а вермöны і правленьнеын ужавны. Он дурö, законјастö мї тöдам-жö. Öлга ен пов!

Грїш-Мїш (вогтö Öлгалы öзöс). Мун татыг бурöн, тајö ме теныд ог вунöд. Батыдлы ставсö вїгтала.

Öлга. Менам батöј тїжаныг абужык јöј, менö тїжаныг јонжыка тöдö. (Öлга петїг-моз шпынмунї Öльöлы).

Öльö. Молодеч.

Грїш-Мїш (кутчїгöма öзöс-калычас Јепöлы). Тед мыј таз колö?

Јепö (їндö Öльö-вылö). Ме такöд öтлаын...

Грїш-Мїш. Мун бурöн, тед шуöны...

Лаврень-Петыр (Öльöлы). Ме, правленьнеса шлен, тед шуа: мун татыг ен грекö вöјт.

Грїш-Мїш. Ме яредсөдател, шуа тед—мун ен мутїтчы, коператївлы колö ужавны.

Öльö. Ладнö-но. Мунам, Јепö... Ме көч і мунла, локта-на-öд, локта собранье-вылö, сенї мї їндам тїжанпы кыз колö ужавны коператївын (петö, öзöссö клопкö).

Јепö (петїг-мозыс кывсö петкöдлö). Мї тїжанöс гаетö. Област-пагта тїжан-јылыг слава леғам.

Грїш-Мїш. Зырым бед. Көч нїнöм оз гөгöрво-а, щöщ колö шыасны.

Лаврень-Петыр. Кычї-пї.

Пав. Мїтр. Кулыган, аңыкрїст. Том-на...

Јепö (öзöс воотö, горзö). Гаетö, гаетö. Област-пагтаыс...

МӖд ВӖЧӖМ.

Общек собрание коперативса шленжаслон. Стсена-вылын пызан-са-
жын президиум: председателыс собрание-вылын—Совхозн завод. Иван Ива-
нович, секретарыс—Обсоюзса инструктор Андрижан Васильевич. Пызан-динын,
бокас орточн пукалоны Гриш Миш, Лаврен-Петыр да учитель.

Стсена вылын тыдалоны кымынкӖ пукалысяс, кывзысяс пукалоны
скамжа-вылын. Оло да ЈепӖ пукалоны торжӖн. Сен-жӖ ячейкаыс морт, ком-
сомолеч, пыдынжык МикайлӖвич—важ комунист.

1-ј петкӖдчӖм.

Иван ИванӖвич (коператив ревизионней комиссиаыс председателыс по-
нало доклад) Со і ставыс мыј мӖ вермӖм вӖставны правление уж-
жылыс. Небыда, омӖла ужыс мунис, колӖ бостыны зӖлжыка ужав-
ны. ГусасӖм, мукӖд-пӖлӖс пакӖст да мыж егӖ адӖ. Ӗни, гашкӖ,
кодкӖ мыјкӖ жуалас вӖсталысгыс.

Инструктор. ЛежӖј меным кымынкӖ кыв шуны. КојмӖдыг-
нын ескӖн кӖсја вӖставны-да... Менам, инструкторлон, лоӖ Ӗни тӖ-
жанлы казтыштны, меӖ тӖ агныӖд тани вӖсталанныӖд коперативса
правление уж-жылыс быӖд боксаӖ, не сӖјӖ-кӖ-ескӖн Рајсоюзлы
нинӖмла вӖли чукӖртныс тајӖ собрание-сӖ. Рајсоюз кажалис
правлениелыс омӖла уж-нуӖдӖмсӖ да пырыс-пыр шӖктис чу-
кӖртны собрание; Рајсоюзлы колӖ тӖдны мыј тӖ вӖсталад сы-
жылыс, кыз тӖ вӖжӖданныӖд сецӖм уж-вылас.

Иван ИванӖвич КодкӖ, гашкӖ, јешшӖ мыјјаскӖ жуалас вӖ-
талысгыс? (некод немтор оз шу). КодӖ кӖсјӖ жуавны? |

ЈепӖ. Ме. То естӖн жуалоны, мыј понда-пӖ таво шајнас
мијанӖс оз јуктавы, пӖтшужтны, војдӖр вӖли пыр јуктӖдӖны.
ТајӖ-нӖ нацајтӖгыӖд кушӖм собрание... (БыӖдӖн гералоны, кылӖ Ӗти
гӖлӖс: Гриш-Миш ставсӖ ачыс Ӗтнас јуӖма).

Иван ИванӖвич. Граждана, герамӖн нинӖм кад колжавны.
Но, сӖзкӖ некод немтор оз кӖсјӖ жуавны? Оз?—СӖзкӖ, вајӖ-жӖ
сорныштам коператив правление уж-жылыс. КодӖ кӖсјӖ мыј
вӖставны? (некод немтор оз шу). Граждана, вӖсталӖј мыј тӖдан-
ныӖд. МыјнӖ тӖ, кывнытӖ гортаныӖд колӖнныӖд али мыј? Прав-
ление уж колӖ быӖд боксаӖ вӖжӖдлыны (кылӖ ылысаӖ гӖлӖс: мыј-
нӖ-нын вӖсталан сы-жылыс, ачыӖд-тај-со шуӖн-нын ужаломаӖс, —
сӖзкӖ нинӖм накод чечениҗчыны, колӖ вежлавны).

Иван ИванӖвич. Ме сӖзсӖ шуӖ, кыз председател ревизионней
комиссиаыс, Ӗни колӖ тӖдны, мыј тӖ шуанныӖд, собрание-над.

Гөлөс. Омөла ужалисны.

Гөлөс. Сиз селги-кынҗи лавкааныс нинөм ез вөв.

Гөлөс. Быдтор кык-донөн вузалісны.

Гөлөс. Лаврең-Петыр карын півнејјасын сөмын шувјавліс.

Іван Івановіч. Граждана, енөј ставныд өтпырјө вісталөј. Колө пөрадок кутны. Тајө ужыд абу кокңи, абу өтка мортөн вөчан уж. Ставнымлы колө јона мөвпалөмөн віставны.

Лаврең-Петыр (Гриш-Мішлы). Ољөйд-тај вомас ва-жө бозтө-ма. Нинөмыс-нинөм оз лыт шуны. Собраңне-вылад-өд пыр-на мјјан ставныс тащөмөг вөвлісны. Собраңнеөҗыс горзөны, а мед өні мыјкө шуасны. Оз лытны. Ачыс јешщө Гөрд Армі-јаын вөлөма...

Өлө. Мем леҗөј віставны кык-кујім кыв.

Іван Івановіч. Вістав.

Өлө. Граждана, тащөм сорңиттөм собраңне-вылын ме җік-на первојыс. Ывлаын, быд керкаын, быдлаын сөмын кы-лан відөны правлеңнеөс, тані-нө мыј тіјанкөд лој,—некод кыв-ні жын онө шуө бытө-кө зев кажітчөма правлеңнелөн ужыс. Ме-ескө, ҕерт, верма віставны, мыј мөвпала најө уж-јылыс да сөмын-өд ті агныд төданныд, ме выл-морт-на тані, неважөн-на локті татчө; мем колө-на воҗө кывзыштны, мыј ті шуанныд. Вісталөј, граждана, мыј-јылыс верманныд, мыј төданныд. Таҗі лаңтөмөн овны оз поҗ.

Гөлөс. Өлө, вістав ставным-пыдҗи.

Јепө. Сіҗ, сіҗ! Вістав, Өлө, јона вістав.

Комсомољетс. Меным леҗөј шуны кымын-кө кыв. Гражда-на, ме комсомољетс, том морт, мі том јөз, комунист-партіја-бөрга мунам, велөдчам налыс овны. Тані мі көсјім аҗыны коператів уж нуөдыҗаслыс прімер мед мі вермім сіјө ужсө на-бөрын агным нуөдны. Најө-нө мыј вөчөмаөс? Велөдны на-јө оз вермыны, агнысө колө јона бура велөдны, мед некор оз вунөдны.

Волјачејкасань морт. Граждана, мем волјачејка щөктіс та-ні віставны ставныдлы, мыј сіјө важөн-нін аҗіс омөла уж нуөдөмсө правлеңнелыс. Унатор најө ез кужны вөчны, кыҗ-ескө колө коператівлы. Сіјө важөн гөгөрвоіс, колө сетчө сув-төдны прамеј, кужыс мортөс; сещөм мортыс сылөн ез вөв. Сесса ме думыс первој колө вөлі важ правлеңнелөн віставны собраңнеыслы ас-уж-јывзыс. ҕерт өні мөд-ногөн сесса кутам сорңитны најө вісталөм-бөрын.

Іван Івановіч. Коді мыј јешщө көсјө віставны?

Јепö. Колö щöктыны Öлöлы вiгтавны. Сijö жура фетинаяс, зев лöсыда вiгталö быдтор-жылыс, бытö ставсö пукталö кi-пыдöсад, тöданныд-кö — јешщö газетö вермö гiжны.

Иван Иванöвич. Гражданин Јепiпан, кыз тенад овыд, ме ог тöд...

Јепö. Кыс-нын јöзлы тöдны, ачым вунöди-а.

Иван Иванöвич. Быдöнлы колö аслыс ас-пондаыс вiгтавны.

Јепö. Öлöыд бара-и вермас ставным-понда вiгтавны. Шуа тај, жура, миға фетинаяс. Јешщö журыс кушöм! О!..

Öлö. Лежöј вiгтавны мем.

Иван Иванöвич. Вiгтав.

Јепö. Öнi вiгтыштас. Попыд буржыка-на вiгталас.

Öлö. Граждана, Гöрд Армијаын мијанöс тöдмöдалисны кыз колö ужавны коперативлы. Ми красноармејечјас унаыс ветлывлiм коператив собраньејас-вылö, кывзим мыј вiгтавлiсны коператив ужнуöдысјас, шленјас; асланым уж-костјасын ме унаыс ветлывлi пабрик-заводса — робочејас коперативö, тöдмагi најö уж нуöдöмөн. Јона мем гöлöм-вылö воiс коперативыд. Адјi, ме сен, мыј коперативыд вермас купечјасöс ставсö. Нiмкоф мем сенi вöли. Татчö воi-да, аджа зiк мöдтор зiк мöд-ногөн ставыс. Уж некытчö оз туж. Шог мем лоi. Ачым мöвпала: гашкö, миға, быдлаын тащöма нуöдöны коператив ужсö-да. Öтчыд ветли кукаң вузалан-моз Ыбпонö, базарлунö, вiжöдлыны, кыз сенi ужалö коперативыс. Јуагi уналыс, ачым вiжöди најö уж-вылö, бара-на нiмкоф лоi: сенi коперативыс ужалö кызi колö. Тöвар налөн бур, крестанскеј; донтöмжык-на купечјас-серти, купечјасыс сенi зев еща. Најöс коперативыс аслас ужнас ваважөн-нын выжöма, вöтлöма. Кодјаскö, кодјаскö коркö гежö-дика-нын сöмын воласны асланыс тöварјасөн. Абу мијан коф — мијан со Пашö-Педöр коперативтö ылö-ылö панјöма, жмитöма стен-бердö.

Гöлöс. Сiз, сiз, зiк сiз.

Öлö. Нöбасысјаскöд мортјас-моз, бура, ладаа, сорнитöны, оз мијанын-моз. Мијан прикашщикјас кујимнан лавкаас некытчö оз тужны. Тöвар — некытчö-жö оз туж.

Гöлöс. Сiз.

Öлö. Вiгталöј, граждана, ставсö вiгталöј, ти-öд унжык мейс тöдад.

Куз тошка крестанын петö шöрö. Мијанлы некторнын вiгтавныс — ставсö те вiгталiн. Пасибö Öлöксеј Иванöвич, пасибö. Граждана ставныд шуöј талы пасибö. Абу весшöрö олöма

Гөрд Армијаын. Нинөм уна горнитны, колө бөржны выль правлене, колө бөржны Олюкгеј Иванөвичөс, толка фетинаыс.

Иван Иванөвич. Граждана, таз оз поң... Бөржны правлене кутам бөрынжык.

Гөлөс. Мыј-понда бөрынжык. Мыјөн векыда пондасны виставны, сизі-і бөрынжык. Кор Гриш-Миш небыда горнитис, сек небос еној „бөрынжык“-јөдлөј. Пырыг-пыр жө выль правлене бөржны. Нинөм уна горнитны. Тырмас...

Лаврен-Петыр. Леңөј мем виставны.

Иван Иванөвич. Вистав.

Лаврен Петыр. Горни-вылас Олюкгејыд јон нинөм шуны. Сөмын горнитныд-өд быдөн кужасны; кушөма уж-вылас кутас тујны, со мыј колө төдны...

Гөлөс. Лаңт-нин те, лаңт, јандыг. Кымыныг кабакјасыг кодөн аңзылим. Мијанлыг сөм таргајтыг.

Олю. Оз ков сиз... Мөда-мөдөс укөрајтөмөн төлк өз бост.

Иван Иванөвич. Горнитны колө уж-јылыг, мөда-мөдөс пиналөмөн, кыскалөмөн нектор бур оз ло.

Иван Иванөвич. Коди јешцө висталас.

Пөрыс коммунист (өдјө четчө петө шөрө). Нектор уна горнитны, векшөрө кад кольавны. Важөн төдам, мијан коперативлөн уж некытчө оз туј. Пашө-Педөр донтөмжыка вузасө, төварыс сылөн буржык, коператив-верти. Коперативө јөзыд јурсө оз мытчывны нөбагныд, ставыс Пашө-Педөр-ордө кыгөоны. Таз, граждана, воң оз поң. Со Лаврен-Петыр шуө, Олюкгеј-пө том-на. Мыј көт том, јурыс ужалө-да. Томыд-өд абу ыжыд мыж. Оніја том јөз мөд-пөлөсө. Уна нига-вылыг лыфөны, уна тор төдмалөны. Бостам мијанлыг том-дырга олөмтө да оніја комсомолетсјасөс. Мыј-нө ми вөлим?! Некторјас... Олюыд, зонјасөј, уна тор-јылыг вермө сорнитны, бура төлкујтө. Сіјө өтчыд мем шуө: „дадушка-пө, зев-өд-пө-егкө лөгыд лөө леңам-кө вөр-јудорса мельничатө. Крестаналы лөө матын ізөдчыны ветлыны. Мельничыд барыш уна вајас, изыгыд уна лөө. Ветлам, шуө видлам“. Ключјас суңөдім, мунім. Гөгөрбок видлалім. Ти агныд төдад, ме важөн машинистын ужарли-да, мыјјаскө сы-јылыг төдышта, гөгөрвоышта. Мельнича пөңө леңны, оз зев дона сувт. Олюкгеј і шуө: „мыј-пө вичөдө мијан коперативным, сылы зев лөгыда пөңө мельничасө бостны ас-киас, поңас-на востыны і куңьеча. Јөзөс-кө корас, донтөм-доныс вөчасны, обществоөн отсаласны“. Ме тани тіјанлы шуа: сиз, зик сизі і ем,—со тіјанлы кушөм том мортыд. Ми-егкө пөрысөң олим да сөмын сеңөм төлкыс ез-на лолы.

Гөлөс. Сің-сің!.. Буртор-жылыг Өлөксейд висталө. Вөтлыны колө татыг Гріш-Мішөс да Лаврен-Петырөс, шошаөдыс шыбытны колө!..

(Jöz-костын лыбіс шум. Собрание нуөдыгы оз лезны горнитны).

Инструктор. Граждана, кыз-сурө ен горзөј, колө мөда-мөд-бөрын быдөнлы виставны. Таң оз поч. Менө татчө ыстис Рајсојуз. Сылы тїжанлы-моз-жө колө, мед коперативыд ужалө бура да мед паскалө. Оз ков горзыны вешшөрө. Ме пырыг-пыр Рајсојуз правлеңнелы вистала, мед тїжанлы отсалас лөгөдны Өлөксейлыг висталан ужжассө. Код мыј вермас шуны Өлөксейлы паныд?! Колө сөмын нїмкодағны.

Гөлөс. Өлөксей... Молодеч... Өні служба-вылад бур-вылө сөмын велөдөны.

Іван Іванөвич. Граждана, кодї јешшө висталас, (термасіг-моз) оз некод көсјы. Мед-бөрја кыв сетчө Гріш-Мішлы.

Гріш-Міш. Ме верма өтїтор сөмын виставны. Коперативын ужавны гөкыд. Горнитныд ме төда,—кокні. Колї-ескөн горзыгаслы наперво відлыны карад котралөмтө, учредеңнејасыг порогјассө зыртөмсө да вөлыгї і горзыны. Мыј-ескө сек пондїсны гывны.

Гөлөс. Горнит, горнит. Jöz-вылө ыстыг. Мыј бур лої тенад котралөмыс? Оз ков уңны, быд уж колө вөчны пөраын.

Іван Іванөвич. дугдөј горзыныд, леңөј виставны.

Гріш-Міш. дыржык-кө кутасны менө паныдавны да торкавны ме дугда виставны. Тајө-нө мыј? Вој і лун ужалім-ужалім мїр-вөсна-да, (Jöz гералөны), пасїбө-пыдғї со мыј кылам. Геравныд нїнөм.

Гөлөс. Пашө-Педөр тїжанлы ыжыд пасїбө висталас, сылы уна бур вөчїд.

Гріш-Міш. Мїжан гөм-вылө јона он паскөдчы. Коперативтө кок-јыв сувтөдны колө гөм, а кыг сіјөс бөстан? Ужөн оз сетны некыг. Өні гашкө буржыка почны кутас ужавны, асвөланад коперативө шленө пырөмнад. Тајө ужыг ме важөн-нїн муғї, бөрјөј вьл шленјасөс. Мукөд мед сегга ужыштасны, мї вїзөдыштам, кыз кутасны уж паскөдны, сек мї најөс вїдыштам. Вїдчыныд мед кокні.

Іван Іванөвич. Те помалін? (Гріш-Міш јурнас лөтнїтө). Сїң-кө кодлөн-кө ем-абу мыјкө шуны лїбө резолутсіја?

Волјачејкаван морт. Ем. Вистала волјачејка нїмсан. Правлеңне уж нуөдөма омөла.

Гөлөс. Сїң. Најөс тодмышкавны сөмын колө.

Г. П. Б. в ЛИБР.
ОБЯЗ. ЭКЗ.
1928.

Іван Івановіч. Гашкө, кодлөнкө јешцө ем резолутсіја коператів уж-јылыг? Абу? Сің-кө кутам гөлөсујтны. Кі лептөј, коді тајө резолутсіја-дор. Унжыкыс. Коді тајө резолутсіјалы паныд Ещажыкыс. Сің-кө тајө резолутсіјасө пасјам. Оні заводітам бөрјыны выль правленьне. Вісталөј ним овјассө кодјасөс көсјад бөрјыны.

Інструктор. Граждана, бөрјыны заводіттөз ме тіјанлы вігтала кывмөд. Бөрјігад енө вунөдөј со мыј: коперативад уж мунны кутас сөмын бур уж нуөдыгјасөн. Быд морт-јылыгмөвпалөј гөгөрбок өтаргаң і мөдаргаң, тужө оз сіјө коперативын уж нуөдны, код-вылө ем надеја, сөмын сіјө бөрјө. Кымын уна суг морт сурас, сымын өдјө да бура уж мөдас, сымын ещажык уж да кокнөджык лоас Рајсојузлы. Кытчөз тіјан коператів оз кут прамеја ужавны, сетчөз сіјө оз лант, оз бурмы сылөн өдлөмыс.

Іван Івановіч. Но вісталөј кодөс ті көсјад бөрјыны.

Горзөны Ольөс, Ізјуровөс. Ізјуров Ольөс, сіјө Гөрд Арміјаын вөлі да сугжык.

Іван Івановіч (гіжыгы). Гіж, пасјы Ізјуровөс. Јешцө кодөс.

Ольө. Леқ мем вігтавны кыв-мөд.

Граждана, ті көсјад бөрјыны менө.

Граждана, ме том-на, аттө, тіјанлы, но...

(зык, шум. Гөлөс: нінөм Ізјуров, лепты кітө),

Ольө. Но, ладнө, мед лоас тіјан-ног. Ме-ногөн-кө колө бөрјыны Петыр Лавреңтевөс.

(зык, гөлөсјас: оз ков, тырмас, ужаліс сіјө. Сылөн колөкө өні-на зөптас сур сула. Сулаыслөн јурыс тыдалө-чурвіцө, (Гералөны).

Ольө. Леқө мем јешцө кыв-мөд шуны. Граждана, оз поз сөщөч кокнөда горнөтны, -төлкујтны тащөм ыжыд уж-јылыг. Коперативыдлы-өд колө лоны мјанлы бур мам-кофөн а векалөны-кө сетчө омөль ужалыгјас вермас лоны лок төтка-кофөн. Гашкө-егко-і Петыр Лавреңөвічөс ем мыжыг омөлөн казтыштны, да өд бара-жө коді мјан-пын оз торкыыв. Ме сіјөс төда төлка мортыс, төждысыг. Сылы-кө вігталан, төлквылас нуөдан, уна вермас бур вөчны. Стазыс граждана сы-сајын, кыці пуктан ужтө. Почө-өд-і бур ужалыгыг вөчны омөлөс. Ме-ногөн-колө бөрјыны Лаврең-Петырөс. (зык, сөгга лөнө).

Гөлөс. Лаврең-Петырөс-кө бөрјам, јуралыгас бөрјам Ольөс. Сіјө лөгөдас.

Мукөд. Том-на. Мам-јөлыс-на вом-дорас абу козмөма.

Іван Іван. Гіжөј Лаврең-Петырөс.

Предст. волјачејкасаң. Граждана, сиктса јачејка бөрјө Ізјуровөс да јешцө Јеремінөс, пöрыг комунистөс, важ чукөрғыс поцө Лаврең-Петырөс, партија паныд һинөм оз шу.

Өлө. Мікајлөвичыд колан ужалыг морт, сійөс колө правленьнеө бөрјыны. Со мыј-понда: выл правленьнелы Рајсојуз отсалөмөн ковмас вогтыны кузьнеча, леңны мельнеча, ковмас сетчөјасө төдыг морт. Мікајлөвич сетчө-көд-і ем, сійө сещөм уж-јас-вылын уна ужавлөма. Ачыс тіјанлы висталис, машинистын вөлөма. Ме-ногөн колө бөрјыны Гріш-Мішөс. Сіјө ужөн төдса-һын, кутас мијанлы отсавны. Ущителөс, Өлөксеј Петрөвичөс колө бөрјыны ревизионнеј комиссијаө. Сіјө велөдчөм-морт, быдтор аңас.

Һөжјөн-көн сорһитөны: Суг деһнаыс, быдтор төлкујтө. Јура, ас том арлыд-герһи.

Іван Іван. Граждана, гашкө правленьнесө бөрјам да вөчам һедыр-кежлө кост?

Гөлөсјас: Поцө.

Јепө. (Собраһне-чөж кинас, кокнас, чужөмнас отсагис висталысјаслы, медга-һын јона Өлөлы.) Шцај-кө-егкө јуыштны (гералөны).

Іван Іван. Сің-кө правленьнеө шуисны һоль мортөс: Өлөксеј Иванөвичөс, Петыр Лавреңөвичөс, Мікајлөвич аңдөс, Гріш-Мішөс. Гашкө, јешцө кодөскө шуанныд?

Тошка крестанһин. Јешцө Иван Иванөвичөс. Со-тајөс.

Ів. Ів. Граждана, мем зик һекор, јурывтi уж. Менам совкозын зев уна уж.

Тошка крест. Һинөм корсан пөрасө.

Јепө. Сіјөс, сійөс. Велөдчөм морт. Гіж, Өндрей Васильевич.

Волјач. морт. Ме-ногөн-кө тырмас-һын. Оз ков гіжавны. Унаөс-һын шуалим.

Іван Іван. Граждана, кыз тіјан-ног, тырмас оз?

Гөлөсјас. Тырмас.

Іван Іван. Сің-кө правленьнеө бөрјөма лоі: Өлөксеј Иванөвич, Лаврең-Петыр, аңдушка Мікајлович, каңфидатө: Гріш-Міш да ме. Гөлөсујтам-жө вайө?

Волјачејнаса морт. Став-вөснаныс өтпырјө гөлөсујтамөј.

Іван Іван. Һекөд паныд оз сувт. Коді көсјө бөрјыны, код-јасөс-тај ме лыфһи, лептөј ки. Ставныс. Сің-кө даc минут-кежлө вөчламөј кост.

Јепө (Гріш-Мішлы). Здравөјө, Мікајлө Грігорјевичлы! Өни сөгга вөтлы Өлөксејтө лавкагыд. дудан. Со вот і том морт—һырувтө чышкыштис.

Гриш Миш. Но, но (зырö Јепöс).

Јепö (лабич-вылö сувтис) Вокјас, адзылид кущöм Öлökсејид? Кыз сiјöс велöдöмаог? (Лыбис ыжыд шум, мунöны Öлökсеј-динö).

Гöлöсјас. Адзан ставным те-вöсна кiнымöс лептим. Те-вылö öнi надејтчам. Лöсöд бура коператив ужтö.

Öлö. Граждана, дерт ме кута ужавны кыз кужа, да кызi верма. Ог кут кужны—вiстала мыј ог туж тајö-уж-вылö. Кужтö-мөн öг кут уж зугны.

Иван. Ів. Молодеч, молодеч лöма, мiрлы ужалыг бур лö, колан, дона морт. (Ущiтельлы). Со, Öлökсан Петрöвич, крестанаыг петöм вын, те вöли шоган, шуан ужалыг абу. Лöс, ен пов! Кымын возö олам, сымын унжык тащöм јöзыс лö. Том јöзын вын.

Јепö (Öлöлы). Мед собрање-вылын пыр вöли шцај, оз-кö...

ЗАНАВЕС.

КОҖМӨД ВӨЧӨМ.

Стсена-пыщкөс важыс. Пызан-сајын пукалөны Өлкөкөј, Лаврөң Пө-тыр, Микајлөвч. Өндрөјан Василјөвч. Најјас мед-воқзаыс чукөртчөмабө об-шеј собранье-бөрын.

Рыт. Лампајас ломтысөны.

1-ја петкөдчөм.

Өлө. Сің.— Гіж, Өндрөјан Василјөвч... Уж-нуөдысө бөрјө-ма лоі ме, Ізјуров, уж-нуөдыслы отсасысө Јерөміч, Казначөјө —Кзаков Пөтыр Лаврөңтөвч. Секретаравны кутан те. Те сіңкө кутан щөтөвојавны, кор ковмас—секретаралан.

Өндрөјан Васил. Қик ставсө сіңі гіжі.

Өлө. Кыңі ноко гіжін.—Мөд-воқза шленјас-костын уж ју-кан чукөртчылөм. . Сің.

Өндрөјан Васил. Сің.

Өлө. Өні, јортјас, со мыј... Колө аскі жө важ правлен-ье-ордыс ужсө богтны. Нөкод оз паныд мун? Оз. Гіж. Нөм-тор відчысны. Воқө со мыј...

Өндрөјан Васил. Төнад кущөм лөгыда ставыс мунө, быт-тө сіңі і колө.

Өлө. Міјанлы колө быдөнлы богтны нуөдны уж—быдөн ас уж-вөсна мед төждысө, мед төдө, мыј сылы ковмас сыыс өтвет сетны, кыввіңны. Мөм-кө, шуам, щөктанныд төварјас нөбавны, ме сіјө уж і кута төдны. Кута коператівлы төвар суқөдны пөраын, кута корсны, кыс поқө, кыс верма, донтөм-жыкөс да буржыкөс. Сіјө ужыс ме өтвет кута сетны. Кузньө-ча да мельніча уж сетам дафушка Микајлөвчлы. Сіјө сыыс ку-тас өтвет сетны. Төныд, Пөтыр Лаврөңтөвч, сетам вузасан уж. Төныд кутам јуавны, мед міјан төвар оз щык, дыр оз кујлы, мед кужан вузавлавны. Гөгөрвоід? Быдөн мі ас-костын вермам мөда-мөдлыс уж нуөдөмыс өтвет корны. Гырысжык ужјас-јы-лыс ковмас артөлөн төлкујтны.

Лаврөң-Пөтыр. Јура.

Өлө. Сің колө лөгөдны.

Лаврөң-Пөтыр. Сің лөгыд лөө.

Өлө. Сіңкө нөкод ті нінөм воча он шуөј; поқас сің пас-јыны, кың ме шуі? Сөгга со мыј нөшта: інструкторыс-тај шу-ліс—рајсојуз-пө отсалас, Селькозбанк-пө-і. Сіңкө на-вылө кутам нафөјтчыны.

Өндрежан Василь. Кужан горнитны. Буракö уна лыдыг-лөмыд.

Өльö. Те, Микайлөвич, аскі асывоаң-і мельница-динад боггы. Мөепышт—кыңи-мыж, артав, горнитышт төдыг јөзкөд. Ужпас вөч, да мијанлы сөгга вiгтав: уна-ö сөм ковмас мельница леңны, унаö докод вермас вајны. Либö мыжда отсөг ковмас корены. Ми сiјöс, ставсö сөгга протоколытам. Сыкөд щöщ ковмас вөчны гмета кузнеча-вылад. Секи став гiжөднас тајö-жö лун-вој ветлам карö: ме, те, Петыр Лавречевич. Те мем индан көни мыж. Ме сөгга кута ветлөдлыны, корены тужжассö. Сiң, Микайлөвич? Ен вуграв.

Микайлөвич. Аскі асывоаң жö заводита, ставсö вөча. Верма ветлыны карö подөн һерпла двигательлы.

Өльö. Сiјö вешшөрö. Ужавны колö. Посни-тор-вылö вын оз ков вiңны. Һерп суңодам. Ужыд сытөг на тырмас. Вiгталöј кодi мыж та-јылыг мөвпалö, гашкө ме мыкө ег сiң шу.

Лавреч Петыр. Ставыс бур, да лөгыд. Ме һинөм сөгга ог вермы шуны.

Өльö. Ме сiңи-і мөвпалi. Ачыд адзылан кушöма кутам öт-вылыг ужавны. Ме радејта коператив ужтö. Сiјö ужад öд вермас зöң сiктлыг олөмсö бергөдны. Бура-кө кутас коперативыд ужавны, јöзыс агныс оз төдлыны, кыңи најöс кыскас коперативыс ас-динас. Коперативыд крөгтанаыдлы мед-воңса, мед колана уж.

Лавреч Петыр. Грiш-Миш ез те-моз гөгөрволы коператив уж-јывгыд.

Өльö. Со јешщö мыж. Правлеңнелы ужаланинсö лөгөдам лавка-керка-помö-жö, мед ставыс öтiлаын лоö. Секи лөгыджык лоö ужавны. Öтi жыр мијанлы öни тырмас-на. Озырмам, секи адзам. Мыж тi шуад?

Лавреч Петыр. Ме думыс, сiң-жö.

Өльö. Заводитам инö ужавны, сöмын кыкнан гиннад вiңö-дöј: мијан тужшöрын сулалö купеч, Пашö-Педөр. Сiјö муфер, еус. Сыкөд сөкыд воңсагны. Мијанлы сiјöс колö чышкыштны туж-вылыг.

Микайлөвич. Петыр, те ен зев јона сыкөд вөртөшитчы. Быдөн-на-öд төдöны, кың öтлаын суртö, самöкуртö јулid.

Лавреч Петыр. Талунсаң гета кыв, воңö сiң оз ло, агныд адзылад.

Јепö (öзöсөд), Пыравны позö?

Өльö. Јепö вөлöма. Пыр. Мијан ештiс-һин.

2-öd петкөдчөм.

Јепө. Ылааын килчөвывтыр ныв-зон чукөртчөмаөг. Ставыс көсчөны тенө, Өлөкгеј, адзөдлыны. Јона те-јылыг налы виг-тавлөмаөг. Kodös-нө јуралыгад бөрјид?

Өндрејан Василь. Тајөс...

Јепө. Со, со... Сің инө, сің. Лөгыда-жө ставыс артмис.

Өлө. Лант. Нөмторсө ен із.

Јепө. Кущөм... Јуралыг ног-нын, зонмө, кутін сорнитны. Сің...

Өлө. Сің-кө, собранье ештис. Аски асыв чукөртчамөј лав-каын. Грїш-Миш сетчө-жө локтас. Локтасны шленјас Рөвизи-оннеј Комиссјаыг.

Јепө (гусөн). Гіж. Гіжан.

Өлө. Мыј?

Јепө. Гіж газетө.

Өлө. Мыј јылыг-нө гіжныс?

Јепө. Мијан-јылыг. Мыј ем, ставсө гіж. Гіжан? дырө-нө теd гіжышты. Кужыс мортлы. Гіж.

Өлө. Гіжа-инө коркө. Kod сен?

Өлга (горзө өзөс сајған). Ми.

Өлө. Kodјас-нө тıыс?

Өлга мукөдјаскөд. Петав, Өлөкгеј Иванөвич. Текөд көсјам Ічөтїка горнитышты?

Өлө. Пырыг-пыр.

Лавренъ Петыр (Өлөкгејлы). Прөшцајтлы. Те зев меным сө-лөм-вылө воін. Ужтө те, тыдалө, јона паскөдан. Карын те-кофјастө радејтөны. Грїш-Миш ез те-коф вөв, слабжык. Өні колө уж нүөдны чорыда.

Өлө. Оз сөмын өні сің ков—век колө чорыд-луныд.

3-d петкөдчөм.

Өндрејан Василь. Прөшцајт, Өлөкгеј Иванөвич. Аски став уж-сө ештөда, теныд петкөдла. Ме і војдөр пыр бура лүчкија вө-лі ужала-а, өні теныд старајтча-нын. Жалөваньеөј ескөн зев-жө-нын... Кор јонжыка кутам ужавны, сек, гашкө, лөгыджык лоө.

Өлө. Кор уж паскөдам, сек адзам. Лөгыда, гажаа кутам ужавны.

Өндрејан Василь. Прөшцајт (Мунө).

4-d петкөдчөм.

Өлө. Со-мыј, Јепіпан, мун сетчө, ме локта.

Јепө. Колөкө муна (сылыг-тырји мунө).
Јепөөс став вөлөгт видө,
Јепөөс став вөлөгт төдө.
Гудөкагыг, сылыг, јөктыг!
Көт і сещөм—абу јөј (мунө).

5-d петкөдчөм.

Өлө (Мікајлөвичлы). Кывзы. Лаврен Петырлы, мем кажитчө, кі сетны қик оэ поэ. Лөгыда, ыбыда ескөн зев волсалө, сөмын сы-бөрса колө виқөдны. Мыјкө-кө казалам—пырыг-пыр вештам.

Мікајлөвич. Вермас сіјө сізі лоны. Со, те-гөгөр Пашө-Педөрлөн нылыс бергалө, колөкө батыслөн уж.

Өлө (гералө). Виқөдлам. Прамеј буракө нылыс—мем-тај сіз кажитчө-а.

Мікајлөвич. Сөлөм-вылад буракө воөма. Ок, ок, ок. Том олөм... Нывјас тіжанөс вермасны кыз налы колө бергөдлыны, шыблавны.

Өлө. дугды, Мікајлөвич! Радејта ме тенө: бур те морт, вескыд, поэө кі сетны. Воэыв төда, мыј он вузав. Шуөны, і војдөр-пө те абу лаңтөмөн овлөмыд, Шаков купечјаскөд-пө јона шөтөтчывлөмыд, паныд налы мунлөмыд.

Мікајлөвич. Ме мыј-нын... Те-вылө со виқөда-да ачым мөвпала, ыважөн-на бытө адзывлывлі тенө гачтөмөс-на, ічөтөкөс, а өні со куцөм морт лоөмыд. Те, піөј, гижы-жө коммунист чукөрө. Немтор дыр сіз овны.

Өлга (өзөс-пыр). Регыд-нын...

Өлө. Кодлы ме кола, мед татчө пырас.

Мікајлөвич. Прөшцајт. (Нөжөнікөн). Видчиг, југыд сінма нылыс (мунө).

6-d петкөдчөм.

Өлга (өзөсас нывјас). Мунам мијанкөд. Те-јылыз мыјкө-нын горнітісны. Төдам-нын, те коперативын јуралыгө воөмыд. Гашкө сесга өні мијанкөд он-нын-і кут горнітны-да, щапман.

Өлө. Ме абу щап. Регыдик-кежлө-кө верма. дырсө ог ешты, аски-кежлө колө лөсөдчыштны уж-вылө.

Өлга. Со кущом— „Лөгөдчыштны уж-выло“. Он-кө і олас. Ен ышнаг.

Өлө. Ме ог ышнаг.

Өлга. Тетөг-вөд-на гажаа кужам рытсө коллөдны. Зонјасыд ыд гурасны, сныг шог оз бост, ен пов.

Өлө. (матыштгө сы-динө). Зонјасыд гурасны?

Өлга. Тед-нө мыј; ен повчөдлы.

Өлө. Сің...

Өлга. Кущом те прамеј морт, буракө.

Өлө. Гөлөм-вылад воа?

Өлга. Ог төд.

Өлө. Он төд. ҫерт сің көнкө. Мөд-ног оз вермы лоны. Менам-өд батөј ужавліс тенад батыд-ордын пөфелцинаөн. Мі голь јөз—огө көрт јура керкаын олө.

Өлга. Теныд абу јанқим сіңсө сорнитныс. Быдөнлы сің кажитчө: бат-кө озыр, ме сещөм-жө... Бытө менам абу аслам јурөј. Чајтөны кықі бат мөвпалө, сіңі і ме.

Өлө. Кущом лөгыда те тајө висталин. Ог кут сесга сің некор те-јылыг шуны. Те, буракө, бур аң вөлөмыд.

Өлга. Бур-кө, бур-нын. Бур-ескө-да, сөмын абу тенад. Но, мунамөј!..

Нывјас. Виçөдөј-жө, кықі гөгралө...

Өлга. Теныд кабалајастө новлөдлыны; колө портпель нөбны Нывјас, сетөј нагруникнытө кабаласө гартыштны.

Өлө. Но, но... (муніг моз). Өлга, кущом ескөн мем вөлі нимкод текө ескө вөлін голь гемјаыг. Тенад батыд өні став вөлөтлы-паныд мунө. Сіјө мијан туж-вылын сулалө.

Өлга (сералө). Том јөјөј, ачыл јуралыгөн лыддыган. Тенөгөн, сіңкө бат-ногөн-жө нывлы колө мөвпавны? Колөкө ме қик мөд морт. Колө-кө батлыг барышсө, озырлунсө ог вермы виçөдны. Колөкө гөлөмөј те-моз-жө пуө.

Өлө (сылы). Өлга...

Өлга. Ме кыз-во-нын Өлга. Тіјанөс выло лептыны јона оз поз. Зев регыд вунөдчаннын.

Өлө (мөвпалө). Мем-ескө зев јона колө төдны, кодіжык те: зев муфер ныв, муғи-көд, алі кущөмкө мөд-пөлөс...

Өлга. Өні попјаслы оз вистагны-а, ме-нө мыј-вөсна кута теныд ачымөс петкөдлыны (мунө).

7-d петкөдчөм.

Өлө (өзгөс-шөрын сулалө). Kodі тајө? Гашкө батыс ыстіс мі-
жанлыг уж зугны. Гінмыс абу бытө сещөм.. Тащөм гінмөн
пөрјасны он вермы. Став вірөј јурө шыбытчіс. (Муніг-моз). Мі-
кајлөвіч вескыда шуіс,—том-дырјі міјан нывјас вермасны бер-
гөдлыны, кыз налы колө.

8-d петкөдчөм.

Јепө (гудөка). Со. Öтi морт абу. Көнөг бара ставныс?
(Ворсө)

ЗАНАВЕС.

Вн

ке
ба

гв

ла
Тө
ічі

ен
Ен

Јө
нь
аб
пө

дө
на
ду
өд
ма

ша

зас
ша
віч

нык

НОЛӨД ВӨЧӨМ.

Коператив Правленье контора. Гажа рыт. Өти пызан-сајын Өндрејан Васильевич гижө. Мөд пызан-сајын Лаврен-Петыр өбм лыдфө, гижалө.

1-ја петкөдчөм.

Лавр. Пет. Мыј-нө, ставыс ладміс, артміс щөтајтчөмыд?

Өнд. Вас. Урыс урө артміс. Аскі баланс июң 1-ја лун-кежлө лөө вөчөма. Со талун сөмын-на июң 10-д лун, а менам баланс-нын вөччө. Адқан кызі ужыс кутіс мунны.

Лавр. Пет. Сің-өд і колө. Өні те он өтнад ужав, ем отсагыс—конторщік.

Өнд. Вас. Ужыс-өд содыштис-жө. Војдөр вөлі сөмын кујім лавка; өні соді мельніча, кузьнеча. Кымын кабала гижны колө. Те көт-нын ескөн сорнытыштан Өлөксеј Иванөвичыскөд... Мед-көт ічітіка жалөваньненымөс содыштисны.

Лав. Пет. Жалөваньнетө сіјө, ферт, содтас, мортөс оз бост, ен відчыс. Лішнөј ур некытчө оз шыбыт. Сесса... Ме ужала... Ен торк сорынад.

Өндр. Вас. Міјанлыс прикажщікјастө-тај регыд велөдісны. Јөзыдкөд мөд ног кутісны сорнытны. Горзыныд важ-ног оз лыстны. Лавкајасыд міјан! Рајсојузса інструкторјас нымкофасөны: абу-пө быттө өіктса лавкајас, карын-коф: гөгөр зім-зурк. Быд-пөлөс төвар ас-местаас, немтор оз туплас. Лөгыд.

Лавр. Пет. Ен торкав менө аслад сорынад.

Өнд. Вас. Петыр Лавренчевич, јөзыс шуөны: Пашө-Педөрлөн-пө нылыс, Өлгаыс, Өлөксеј Иванөвич-бөрга котралө, јона-пө вөтлысө Гашкө батыс щөктө сылы сің вөчныс-да... Мед дугдас Өлөксеј Иванөвичыс коперативын прамеја ужавны. Секи-өд-ескө купечыдлы важ вірјуысгы бара лөгыд лөө. Кыз-те думайтан?

Лавр. Пет. Мун сес сорынад. Со сужөмаөс кокасөм віт-шайта.

Өнд. Вас. (недыр-мыгті). Со, төлысөн-жынјөн-на сөмын вузагам базар-вылын базарлунјасын-а, барыш-нын бостам со-кыз шайт. Со сіјө кыз! Оз-вед вөлі өти кывјө усны Өлөксеј Иванөвичкөд, шуөны вөлі—оз-пө төварыд сен мун. Со-тај кыз оз мун.

Лавр. Пет. Ме сылы-паныд некор ег сувтлы. Ме сы-дор олі.

Өнд. Вас. Те, төда, ен паныд мунлы, Гріш-Міш јона серавліс.

Лав. Пет. Но сіјөс—пөрыс-јөјөс. Сы-вылө дыш-нын і візөд-ныс. Јанзім.

2-d петкөдчөм.

Пав. дмитр. (пырө). Талун-кежлө вузасгис. Лавка жігналі. Јона-і музі. Воліс Мікајлөвіч, отсыштис, несіјө-кө-езкөн коқжылыг усі. Јона бура базарын нажевітчим. Сөм со мыјда. Вуза-сштчим! Нимкоф лоө Олөкөј Іванөвічлы.

Лав. Пет. Тајө мыј?

Пав. дмит. Карсыд неважөн-на төвартө вайлісны, бара-нин еща колы.

Лав. Пет. (лыфдө). Віза сітеч. Сің. Сің. Вылыо вајам.

Пав. дмитр. Гажа мјан кутіс лоны. Кымын выл шлен бара гіжгіс... Пашө-Педөрлы өні абу зев нимкоф. Сінвадн бөрдө. Кущөмкө базар-лунө мјан лавка-дінті кыкыг-кујимыг муніс, ві-қөдө кың мі сылыг нөбасыгјассө мырфдалам. Ме быттө ог сі-јөс адзы, горза: „енөј өтпырјө ставныд, вокјас, пырыг-пыр бы-дөнны мыј колө сета. Тырмас ставныдлы, ен полөј, вайөны быд-лун вылыг-вылөс“. Кущөм сылы кывзыны сещөм кывјассө? Му-фэралө, муфэралө, сөмын буракө лоө тупкыны сылөн лавкатө.

Лав. Пет. Онтај өті ез лең сорынас ужавны, өні мөд ку-тіс ызгыны. Леңыштөј ужыштны.

Пав. дмит. Бост. Со јешцө сөм.

3-d петкөдчөм.

Мікајлөвіч. (пыріс). Ез-на во?

Өнд. Вас. Ез-на. Мыјкө дыр ветлө. Те-нө мыј сещөм,—ез мыј-нө сетны ужнад сөмтө?

Пав. дмит. Сылы колө төждысны. Сы-вылө сіјө і правлен-неса шлен. Ме езкө абу правленьнеса ужалыг, лун-лун, ур-моз, бергала лавкаын, а щөш јурыг оз вешјыв—сетасны оз міса, бара ужөн сөмтө-а. Мыј мекөд өні лоі. Војдөр вөлі қик везкоф сетасны көт оз. Сіјө, міса, правленьнелөн уж, шуа-дај, а өні ег ло сещөм. Сөлөмөј щөщ візө. Быттө ас-понда. Буржыка-кө уж мунө, мем нимкоф быдөн. Кодкө-кө кутас јувасны, мелни-ча, кузнеча-жылыг, базарын вузасөм-жылыг, вістала сөлөмган, бура, міса, уж мунө.

Мікајл. Те-нө мыј-на. Со Јепө лун-лун, мыјөн прөст пөра сурө, мелничаын да кузнечаын і гөгралө. Отсагө. дон оз бост. Колө езкө сылы дөрөм-вылө сітеч сетны-да; јона-нын сіјө котралө, ужалө, пыр коперативөс ошкө. Мыјкө сөмын-на көсјан вөчны, віқөдан да став-вөлөст-нын важөн төдө. Јепө мјанлы колан морт. Некор оз лабсы.

Өндр. Вас. Сөмтө мiжанлы уждасны, быт өд ужды, — ужды-төг оз поч. Коператив уж паккало; мельница вөчөмыг ужжөз мынтам пыр пөраын, дај став ужжөзсө сiз, пөраын мынтам. Мыј понда-нө сесга оз сетны...

Павел дмитр. Коди-на јешцө төдө, кыз најө виқодласны.

Микајлөвич. Налы сетны лоө.

Јепө (өзөсөд). Почө пырны?

Ставыс. Лок. Олан-вылан!

4-д петкөдчөм.

Јепө (пырө). Олад-вылад!

Лаврень Петыр. дугды. Öнi абу теөз...

Јепө. Со те кушцөм. Важ рокөсыд те-пын јон-на буракө.

Лаврень Петыр. Вешјы сег, ен пыр ме-вылө во.

Јепө. Ез-на-нө во мiжан прөпессорыс?

Микајлөвич. Видчысам, быд өзөс воггыломөн чајтам сiјөс пы-риг. Пуксы.

Јепө. Пасибө.

Өндреј Васил. Тi кывлид Јепөлыг выл һимсө?

Јепө. Кушцөм-сещөм выл һим?

Өндрејан Васил. Коператив-динын бергалөмыг, мiжанлы от-сагөмыг сiјөс шуоны витөд көлөсаөн мiжан телегаыг (гералө).

Јепө. Ем-тај. Мед шуоны. Менам гөлөмөј һимкофасө.

Микајлөвич. Сiзи i колө, Јепө. Молодеч.

Јепө. Мем-нө мыј. Ставсө-өд тајө лептө Пашө-Педөр. За-виқ сылы, коңөрлы. Шыбласө кытчө-сурө. Лавкаыд пыр тыр-төм, керныд һинөм, зептыд рөкмө, быт шыблас.

Пав. дмитр. Вегкыда те шуан, — зеп сылөн рекмыны пон-дис. Воэ-на јешцө мыј лоө.

Өндрејан. Васил. Јепө, шуоны, те-пө-тај артисталан-һин, нардомын щөщ ворсан.

Јепө. Мыј-нө-көч. Отлаын Öлөкгејкөд ворсам. Сiјө Нар-домлы донтөмжыка гитеч сетө. Көни сiјө, сени i ме. Ме талун кывли, быттө-кө-пө те, Öндрејан Василјевич, попкөд јуыштөмы-дөг канаваө устөз, сен-пө кутчигөмөн узөмныдөг. Велөдчөм мортыдлы ме думыг сiзтө абу-жө зев лөгыд.

Лаврень Петыр. Но, он пөрјав?

Пав. дмитр. Ок-ма, сiјө абужык лөгыд.

Өндр. Васил. Прөстөј сорһи. Сукласөны, һинөм абу сор-һитныс-да.

5-d петкөдчөм.

Өлө (пырис). Ви́за-олад, јортјас! (Ставыс радлөны, здоровајт-чөны).

Јепө. долыд, гажа чужөмөн лохтис, буракө ужјас бура му-нөны.

Өлө. Кушөма тјан ужјасыд мунөны.

Пав. дмитр. Ставыс бур. Бура талун і вузагim базарын. Самөј со гөм сета. Төвар мыјјас-кө ковмас һөбыштны.

Гөлөс. Һөбам.

Микајлөвич (Өлө ви́здөм-вылө). Менам мыј. Гөгөр бур.

Өлө. Ондрејан Василјевич, (Өлө пырөм бөрын кутис ви́дныкни-гаө) балансыд вөчөма абу?

Өндр. Васил. Ештіс. Урыг-урө воіс. Ме мыј шуа, сјө сјз-на пыр вөчла.

Өлө. Сјзкө, ставыс бур. Карад баланс корөны. Ужөн тө-вар сетөны; гөм уждөны. Сөмын ічөтiка гiжыштны колө.

Јепө. Сјз-кө уж бара позас паскөдны. Ме кык лунөн став вөлөст-куза ви́ставла. Мыј бур—сјјө бур.

Өлө. Јепө, мi кутim өнi прамөјжыка овны. Ви́чыглы, мөд-во мыј мi вөчам. Ме мөвпала мөдво му ужалан машинајас һөб-ны, прокатнеј пункт вогтыны. Сјјө ловас уж! Онi-ескө кызкө төкөтө овмөдчыштны, секи мi петкөдлам агнымөс, јөктыштам. (Кост). Ме час тјанлы ви́стала кыз ме ветли һөбасi. Ме карө воi, ви́зда—сакар карын зев еща. Мем-ескө кызкө рајсојузыг і удајтчiс сузөдны, а Пашө-Педөр чајтис, мыј ме сакартөг кол-лы; өтарө ускөдчiс, мөдарө...—сакарыд һөкөн абу; скөрјывгыс бостис да һөбiс 20 пуд вольнеј вузасыглыз. Ыжыд i, ме чајта, сылы лоө урон тајө сакарөн (ставыс өералөны-коф).

Јепө. Сјјө зев лөгыд.

Өлө. Но... Тырмас сөгза, јортјас болгыны. Ме тјанөс сјз-нын дыр маңитi ужгыд.

6-d петкөдчөм.

Матрена (пырө). Ег вермы терпитны, лоi корсны петны. Лок-нын мунам гортө. Мыјкө-тај гормин.

Өлө. Мамө, ме теd кымыныг-нын шули—кор ме уж-вылын менө ен корс.

Јепө. Те, Олөкөсөј, прөста сјз горнитан. Зiк прөста. Мам зөлөмыд-өд, төдан, век-на мам гөлөм. Полө,—езө-пө, текөд мыјкө туж-вылын ло.

Öльö. Мун, мамö, гортö. Ме пыр локта.

Матрена. Көт-ескөн мед сожыштныд волан. Лунтыр щыг ветлан.

Öльö. Некор. Бөрсижык, час ужсö понышта-да. Мун-да унжык лөсөд, локта-да ставсö отпырjö гожа.

Матрена. Мыj-нө сөгга, ветлөмыд удайтчис-ö, гетöны оз ужöнтö?

Öльö. Гетöны.

Матрена. Слабог-инö. Ставыс сы-жылыг жуагöны (мунö).

7-d петкөдчөм.

Јепö. Мем котöртны колö, котöрта, мед метöг jöz оз удит тöдны. Чут-да вунö. Со мыj: Пашö-Педöр-ордö вузасыс воліс кыз-нын сijös шуöны?

Öльö. Непман.

Јепö. Сijö, сijö. Зев-пö озыр-р-р... Коралö Öльгасö.

Öльö. Мыj? (Кельдödic). Но?

Јепö. Мыj-нө?

Öльö. Воçö вiстав мыj кывлiн. (Нуöдö сijös бокöжык).

Јепö. Воліс i муніс. Öнi абу. Код најös тöдö. Ветлö-таj вöлі Öльгаыскöд вөлөгт-куçа-а.

Öльö. Ачыс-нө куçöм вiçöдныс?

Јепö. Том-на. Вöтчöма зев.

Öльö. Вөлөгтöд, шуан, ветлөдлісны? Сөгга-нө мыj јешщö?

Јепö. Мыj сөгга. Öльга вöлі долыда, гажаа ветлөдлі.

Öльö. Гажа, шуан, сылы вöлі. Сiçкö сылы сijö гөлөм-вылас воö.

Јепö. Шуöны...

Öльö. Мыj шуöны? Вiстав.

Јепö. Ачыс-пö Пашö-Педöрыс ошjысö. Гөтрала-пö, шуö, најös, öтвылыг-пö çаткөд кута вузасын. Сijö-пö кутас төвар сүçöдны донтөгжык. Секi-пö ме коперативтö топöдла, чышкышта-пö туж-вылыг. Те-нө мыj менсым сещöма кiос топöдiн. Орöдан. доjмö-öд. (Кi нещыштö, мунö сы-дiныс).

Öльö. Микајлөвич, волы татчö. Кывлiн, мыjјас вiставліс Јепö. Сijö-öд мiжанлы оз ло бур.

Микајлөвич. Те пыр мыjыг-кö повçöмыд! Ен пов. Нiнөм оз ло.

Öльö. Çатыслөн гöмыс вермас ыжыд пакөгт мiжанлы вöчны. Со таj куçöм вөлöма Пашö-Педöрыд.

Микајлөвич. Те пырыг-пыр ен повчы. Часлы, мөвпыштам.

Öльö. Сijö мiжанлы абу бур (јуö ва).

8-d петкөдчөм.

Олга (пырө). Здорово! Те-тај воомыд-һиғ.

Ольö. Виза олан! Воi.

Олга. Мыј-нө сещөм жугыль?

Ольö. Теныд-нө мыј сещөм һимкод?

Олга. Локтi жуавны енө те аҗыв менгым батöс?

Ольö. Ег.

Лавренъ Петыр. Öлөксей Иванөвич, ми муним.

Ольö. Аскиöз. (Öндрејан Вагильевич, Лавренъ Петыр да Павел Митрејевич петöны. Микајлөвич колтчис. Пукалө налы мышкөн).

9-d петкөдчөм.

Олга. Аски рыт репетитсија.

Ольö. Сиз.

Олга. Мыј-нө текөд лоi, сещөм жугыль? Гөлөмтө-өмөј карад колын?

Ольö. Ме-ескө ег-на да. Тед, буракө, кодкө гөлөм-вылад воöма.

Олга. Коди?

Ольö. Ен согвы. Ме төда. Мыј думажтн, сижö i лоi. Позö-һин ыждөдлыны?

Олга. Те-нө кодöс мем казтылан? (дыр сералө).

Ольö. Мыј-нө сералан?

Олга. Со вөлөм мыј. Мун сег, ачыд јешцөн коперативын јуралыс.

Ольö. Мыј сен серавсө?

Олга. Волis, волis прамеј һепман, кызмошһаа вузасыс.

Ольö. Мыј-нө сегса?

Олга. Һинөм. Ог-на-кө тед кут ставсө виставлыны-а. Сиҙ-һин уна вистали. Тырмас. Виставла јөјыд, ачым ог төд мыјла.

Ольö. Тед сижö кажитчис?

Олга. Ог вистав.

Ольö. Öлга!

Олга. Уна кутан төдны—регыд пöрысман.

Ольö (јуалө һөжјө). Кущөм ачыс?

Олга. Те-код-жө. Те-код-жө муҗер.

Ольö. Ме-нө муҗер?

Олга. Абу мыј? Сөмын ме-возын он муҗерав. Кущөм те тешкод.

Ольö. Мем колө төдны öбитор.

Ольга. Ме ог вістав. Тырмас-нын. Сіјө мем сөлөм-вылө оз во, со мыј. Мед-көч менө вясны, а-сы-сајө ог-жө-нын мун.

Ольө (шыбытчыс сы-динө). Он мун?

Ольга (вештө сіјөс дингыс). Тед-нө мыј?

Ольө. Ме-сајө ескө мунан?

Ольга. Јешцө-нө мыј.

Ольө. Мем колө төдны. Ме көсја төдны.

Ольга. Мем некор тан сулавныс.

Ольө. Вістав!

Ольга (неожёнык). Муні-ескө.

Ольө. Он пөрјав?

Ольга. Мыј-нө мем пөрјасөмгыс.

Ольө Те бытө-кө ме-вылын пыр сералан. Коди тенө тө-дас, мыј те сөлөмвылад кутан. Пыр шмонітіг-моз та-јылыс сорнітан, а мем не серамөз. Те ме-сајө он вермы мунны— ме гөль.

Ольга. Јөј.

Ольө. Мыј?

Ольга. Јөј міга, сіз-кө сорнітан. Сөлөмыд-өд чептө оз ві-қөд, оз төд. Сылы сетчөз веккоф.

Ольө. Ольга!..

Ольга. ферт, Ольга, абу Пекла.

Ольө. Вістав мем...

Ольга. Бара— „Мем колө төдны“. Со мыј ме тед вістала, відчылы арөз. Секи адзам, мыј вөчны.

Ольө. Те сералан?

Ольга. Кызі-нө те-вылө он серав. Он вермы сералыштө-гыс. Радејтан те менө, ме адза сіјө. Сы-понда і те сецөм.

Ольө. Те-нө менө радејтан он?

Ольга. Оз-ө-мыј төдчы? Тешкод-жө-нын те.

Ольө (богтіс кіддыс). Ольга!

Ольга. Оні буракө гөгөрвоім мөда-мөдөс. Кывтырміс. Сор-нітныс көч некторла вөлі-а. Ставыс вөлі тыдалө, төдчө. Ме зев лөгыда төда, кор батө локтас. Окота лоі тенө адқөдлыны, сы-понда татчө і локті. Мог пункті--бытө батөс јуавны лок-ті. Јөјөј!..

Ольө. Ме мыј... Кывзы, Ольга, мем век кажітчө, бытө те абу ташөм. Тенад баткөд-өд мі мөда-мөдөс јона огө радејтөј, век віқөдам кызі ескөн мөда-мөдлы лок вөчны. Ме сылыслав-касө орөда. Тіјанөс гөльмөда.

Ольга. Мем сетчөз ічөт мог. Те, мыј тед колө, сізік і вөч, батө—асногыс вөчас. Мем-нө сетчөз мыј. Озырлун меным јо-

на оз і ков. Ме кужа, дај рађејта ужавны. Ас кынём-пёт-вы-
лө пыр ужала. Те, гашкө, чайтан мем баруңоавны окота, гаш-
кө чайтан, жал лооны мем со тајө тупельјасыс, міча платтө-
јас Абу, нөти абу. Ме абу сещөм.

Өльө. Сің-кө те ме-дор, ме-ног-жө мөвпалан.

Өльга. Коди-нө оз те-ног мөвпав? Тешкод-жө-нын те.

Өльө. Кущөм мем нымкод, долыд лоі.

Өльга. Нинём-вылө нымкофавныс.

Өльө. Со-өд јешщө-на мыј. Те-кө озыр вузасыс-сајө му-
нан, мем сөкыдзык лоө тенад баткөд щөтитчыны.

Өльга. Ог ме сы-сајө мун.

Өльө. Батыд-кө-нө мырдөн кутас гетны?

Өльга. Öнi-нын-ескөн щөктө, грөчитчө-да, коди кывзыгыс
сөмын лоө. Мiјанөс öнi мырдөннад гетныд дубалан. Бура тө-
дам асөмыным праванымөс.

Өльө. Сiјө тенө кутас ылөдлыны өти-ногөн да мөд-ногөн.
Щөктыны мунны.

Өльга. Кың-нө сiјө вермас ылөдлөмөн менө гетны. Ме ра-
ђејта мөдөс. дугды, немгорсө ен сөр

Өльө. Кор-нө мi гөтрагам?

Өльга. Коркө-өд гөтрагам-жө.

Өльө. Öдјөнжык ескөн колө.

Өльга. Мыјла?

Өльө. Мем зев тетөг гажтөм.

Өльга. Унжыксө видчөим, ещасө видчысам-нын. Ен тер-
мас. Мустөммам-на мөда-мөдлы. Тази лөгыдзык. Öнi со огө
пiнасөј; сек колөкө кутам коғасны јөз-моз-жө.

Өльө. Сiјө оз ло. Ме абу сещөм.

Өльга. Ставныд-өд тi сiзи сорнитанныд. Воқө адыглытөз.
Öлук. Нинём лөктор ен мөвпав. Сөлөм-герти те мем. Мед-
воқза адыглөмған те сөлөм-вылө воиң. Некодыс те он пов,
(Петө).

10-d петкөдчөм.

Өльө. Öльга, Öльга... (сулалө).

Микајлөвич. Но, мыј? Кольмөдiс? Суг, төлка, мiча ныв.

Өльө. Микајлөвич, ме сы-вылын гөтрага.

Микајлөвич. Бур уж. Сiң, сiјөс те сајө со пыр i өетiсны,
видчыс!

Өльө. Сiјө менө ачыс рађејтө.

Мікајлөвіч. Грөш сылы доныс. Петкөдлас сылы батыс ра-
дејтөм. Суга вірөд, зонмөј, оз-ө батыс лок көсјы вөчны, колө-
кө нылыс өтүв батыскөд.

Өлө. Ольга абу сещөм. Сіјө купеч-сајө оз мун.

Мікајлөвіч. Вірөдлам. Щөктас сені і ставыс. Озыр лунөн
ыштөдас. Мөвпалас, мөвпалас сеога сы-сајө і мунас. Гөлышт
став-вылас.

Өлө. Оз мун сіјө мөд-сајө.

Мікајлөвіч. Сіјө міжанлы мыј. Міжанлы те дона. Мі те-пон-
да төждыгам.

Өлө. Те сөмын мөвпышт, Мікајлөвіч, кущөм ыжыд лок
вермас міжанлы лоны Ольга-кө мунас озыр вузагыг-сајө. Па-
шө-Педөркөд-өд ескө најө міжансэ зікэс сојасны. Кущөм өнтај
мем вөлі сөкыд, өні сещөм-жө кокныд лоі, бытөбө гөлөм-вылыс
ыжыд із быгылтчис.

Мікајлөвіч. Мун-нын гортад сојышт.

Өлө. Оз ков мыјкө. Сіјө-кө сещөм, кущөмөн ме сіјөс
гөгөрвоа, бур пөв, гөтыр пу, ескө меным лоі. Сіјө ескөн кутіс
міжанлы отсасны.

Мікајлөвіч. Ок те, пөг јур.

Өлө. Мікајлөвіч, ме сылыс аскі-жө кора вескыд кыв. Му-
нас-кө ме-сајө, мед вігталас.

З А Н А В Е С .

ВІТӨд ВОЧӨМ.

Өлө-ордын. Гөлінік горніча. Гөгөр пельк, ідралөма. Стенјасын өша-
лөны ічітік сарпасјас Ленінлөм, Карл Маркслөн дајешщө өтік мөдлөн, гі-
жысјаслөн. Сулалө торја гызан, пызен вылас кыгајас, черні адз, щөткі.
Гожөм. Празніклун Рыт горув. Занавес вөстігөн Матрена ідраөө.

1-ја петкөдчөм.

Јепө (пырө . Щөка көрталөма; чышјан понјасыс вывлян чурвіцө, быт-
тө-кө көч пельјас). Віза олан, Матрена. Празніком.

Матрена. Здорово, Јепіпан. Лок пыр. Шојтчы. Мыј-нө ло-
він — көрғасөмыд-тај-нө?

Јепө. Пің вігө — трагичаыд.

Матрена. Гожөмнас пің вігміс. Фівө. Шенға.

Јепө (гөгөр вігөдліс). Нөјтісны менө, (разө көртөд). Адзан кы-
зі кучкіс, морыд.

Матрена. Көнкө?

Јепө. Свафба-вылын. Ме гудөкасі. Мітрөпан гудөкасіг-
кості кучкіс.

Матрена. Пыр-жө тенө нөјтөны, Јепө.

Јепө. Овлывлө. Јөј јөз. Мыкө-кө лыштас, пырыс-пыр ку-
лакнанчыс өвтчөны. Зік јөјөг. Прөстаыс, нінөмыс. Сафныс оз
тырмы жураныс. Кывнаныс-кө нөмтор вөчны оз вермыны, кі-
јас леғасны. Сени мі горнітны, Мітрөпаныскөд, јен-јылыс
да попјас-јылыс...

Матрена. Кывлі. Те-пө-тај вічко ө-нін дугдөмыд ветлыны.
Абу лөгыд, Јепө. Менам Өлө дугдіс-жө. Тенад-тај вылад выль
дөрөм.

Јепө. Гы... Коперативыс сетісны ужалөмыс. Сізі і гіжөма-
өг протоколас — колан морт-пө ме. Тенад піыд зев бур, Мат-
рена, доныс сылөн абу.

Матрена. Ен горніт. Ачым шенғыны ог вермы. Ег мөв-
павлы, мыј менам пі тащөм лөө.

Јепө. Кытчө он мун — бнғлаын сөмын горні міјан копе-
ратив јылыс да Өлөкгеј-јылыс. Мельнічаө ізөдчыны локтөны кыз
верст-сајсаң, лун і вој відчысөны өчерөд. Мельнічаыд важ Ша-
ковјасыд дырға-коға-нын ізө. Изөдчөмыд јешщө-на өд вөггас
наң ідралөм-бөрын. Гріш-Міш оз-нын лөгав, здоровајтчө, Өлө-
көд кіөн, ыждөдлө Өлөкгеј Іванөвічөн. Коперативыд јона бура

ужалө. Сөмыд уна сылы локтө. Ужсө позо пагкөдны возо. Сыыг жөзлы сөмын бур. Көн-нө ачыс?

Матрена. Серт көнкө коперативын. Көн-нө сөгга.

Жепө. Сылы празникыс оз-кө і воывлы-а.

Матрена. Гортө көт-і локтас—бара-жө гижө понтөг, щө-тайтчө; кінас журсө кутас да мөвпалас, да мөвпалас, бытө-кө 50 арөса. Пола-нын, мед оз вігмы-көт. Том. Сөгга зев жона куритчө. Омөла војјаснас узо. Быдөн-нын омөлтчис. Сы-пызан-дінө мед матө абу матыштчөмыд. Оз рафејт.

Жепө (кок чунжылас мунө Олө пызан-дінө). Ог, ог, сөмын віқөд-ла. Став кабалаыс чіпрајасөн гижөма. Те ескө віқөдлін, кор сіјө локтас мельничәө. Ставыс сіјөс бурө пуктөны. Сіјө быд щельтө ачыс віқөдлас, ставыскөд горнитас, жуагас, -коді, кызі, мыј, кыз буржык, лөсыджык. Кущөмкө-кө кабала. Гіјас (кі пуктө серамногөн) Ізјуров. Ештис... Гөтов... Богт... Віқөдныс німкод. Віқөд, віқөд! Пашө-Педөр, кыз рушку тіјанө локтө. Но, зонмө!..

2-д петкөдчөм.

Пашө Педөр (пырө). Те тан?

Жепө. Көн-нө колө мем лоны. Гортад өд те міјан-кодјастө порог-дорад он-жө матыштчыны леҗ-а. Лок, лок, дона Педөр-Павлөвич, кыз брукан.

Пашө-Педөр. Пыр те сөран да дуран. Јурад вежөрыд ез і лолы.

Жепө. Тенад рушкуад бытө күйім сітеч-пона сујөмаөс.

Пашө-Педөр. Кывтө вомад пыдынжык кут...

Жепө. Кута, кута кыкнан кін кута.

Пашө-Педөр (көсјө журбитны). Көн-нө тіјан јенјасыд?

Матрена. Со, сен ічөтк...

Пашө-Педөр. Оз төдчы. Војдөр вөлі тіјан ставыс гөгөр бур нога. Гашкө сіҗ-жө?..

Матрена. Сундукын віҗа. Олө оз леҗ өшлыныс. Öні-өд челадыд тешкофөг.

Пашө-Педөр. Абу лөсыд. Віҗа олан!

Матрена (сулалө поліг-тырјі, кі кресталөма рушку-вылас). Лок пыр Педөр Павлөвич, міјан гөль керкаыс-кө шогмас. Пуксы.

Пашө-Педөр Пасібө. Поклон щөктис вігтавыны гөтырөј.

Матрена. Мыј-нө сыкөд лоі... војдөр тај-нө вөлі... Пасібө, пасібө бур кыв-вылө.

Јепö (сералиг-моз). Бур-тујö кутіс пуктыны. Мыј-понда ескö сіјö?

Пашö-Педöр. Теd мыј ковміс?

Јепö. Сіq-тај мыјкö шугіс.

Матрена. Ен пыдöи пукты талыг кывјассö, Педöр Павлöвич.

Пашö-Педöр. Сіqі і ем. Есіјöјаскöд... Кыq најјасöс шуöны: ра-ка-сö-мöјаскöд төршасö.

Јепö Те-нö ескö, Педöр Павлöвич, татчö гөгөитны локтін?

Пашö-Педöр. Теныд сэтчöq мөгыс зев ічöt.

Јепö. Вешшöрö те татчö ен-на, зонмöј, лок. Мыјкö гөлөм-вылад кутан-на те.

Пашö-Педöр. Мыј те кутін ме-вылö воны?

Матрена. Мыј-нö те, Јепіпан морт-вылас кутін воны. дурды.

Јепö. Педöр Павлöвич, кылан мельнічаыс кыq жуvgö—тук, тук, тук. Тенад гөлөмад көнкö—тук, тук, тук-жö. Лөгыд. Оз удіт ізны: лун-ні вој шoјтчөг абу, быдөн пражныкјасын ізö. Со кыq міјан. Адqылін!

Пашö-Педöр. Теныд-нö сыыс мыј војталö?

Јепö. Меным мыј? Кыq-нö мыј! Мельнічаыс-öд мірлөн—міјан.

Пашö-Педöр. Мун јöј-коңөр. Поqö асгыдөн лыффыны, кор ас qептад, лыбö сундукад. Сек—тенад. Тајö-нö мыј?

Јепö. Менам qеп роqа, сундук пыдöстөм, оз пöдлаг. А мельніча міјан мірлөн. Кылан кыq жуvgö? Ј.. ј.. јона кывзы.

Пашö-Педöр. Ме һемтор ог кыв qік, ог весіг көсјы кывзыныс.

Јепö. Он көсјы кывзыны? Он кыв. Пельтö чунöдіс коператів-кінаыд (шыыд). Кывлін--коператів регыд востас кучік вöчан завод. Заводы срегыд кутас уqавны. Коператівыд, піукöј, ставсö кутіс ас-кіас бостны, регыд qікöq топöдасны тенö. Он дыр рушкүтö быдты.

Пашö-Педöр. Те һемторсö сен дыр ен із.

Јепö. Тöдан мыј: кор те лавкатö тупкан, сек коператівыд көсјö сіјöс тенгыд көртмавын.

Пашö-Педöр. Код јешщö најјаслы сетас. (Льокыг). Ог сет, һінөм-вылö ог сет.

Јепö. Сетан, он чужјас. Кынөмыд-öд сумавны кутас. Лоö сетны. Верміс qікöq тенö Öльөкгеј. (Гуөдһыкөн). Сіјö газетö ку-жö гіжны. Сыкөд карын став гырыс јöзыс кіасöны. Сы-сајö öні лубеј ныв мунас.

Пашö-Педöр. Вешшöрö ызган

Матрена. Мыҗ-нын, те, Јепіпан, дугды.

Јепö. Те, Матрена тöтушка, менö талун ен лаңтöд. Таңи сорнйтны такöд мем ез-на сурлы. Војдöр талон нырыс вöли вы-лын, клукаон кокчунҗылагöмөн он суҗ. Кывзы. Сіҗö тенад ныв-вылö оз-на і виҗöдлы.

Пашö-Педöр. Матрена, ме локті те-ордö. Лаңтöд тајö пон-сö, мыҗ увтчö.

Матрена. Те ескö, Јепіпан, мунін-кö буржык вöли-да.

Јепö. Ферт, муна. Век-кежлö ег лок. Пырыг-пыр муна. Менам гөлөмöҗ бурміс. Важөн-öд-нын вöли гөлөмöҗ пуö. Сур-ліс-жö такі. Мед тöдас. (Гераліг-моз). Прöщажт, купеч. Куҗ нем вузасныд. Бур шуд, Педöр Кызрушкуöвич (мунö).

3-d петкöдчöм.

Пашö-Педöр (гөгөр виҗöдліс). Öнi тi буражык важдорыг ов-мöдчöмныд. Көнкö гөм чöжанныд. Бура пыдлы мынтöны?

Матрена. Мыҗыг-нö чöжныс. Муртса-тај со овны тырмö-жö-а.

Пашö-Педöр. Менö он ылöд. Тövҗывлі-нын. Тöдам. Сы кі-пыр гөм уна ветлö. Сöмыд кіад век-на гібдыліс, öнi-на гіб-дö-і (гералö). Ставыс-öд мортјас-на, быдөнлөн морт гөлөм. Пі-ыд тенад абу-на јöҗ. Кытчö җебалад? Сундуканыд? Гашкö кыт-чөкö мөдлаö?

Матрена. Мыҗ-нö те сорнитан, Педöр Павлөвич; сіҗ öмöҗ поҗö?

Пашö-Педöр. дугдам. Ег та-јылыс сорнйтны лок ме те-ор-дö. Матрена, те менö важөн-нын тöдан. Ме абу сещöм-тащöм морт; быдөн-на менö бурö пуктылісны. Вешшөрö ог сорнйт-лы. Те-ордö со öнi локті... (стрöга). Матрена, кывзы! Пыд омөл уж кутіс ужавны. Те мам, öлөд сіҗöс. Мед дугдас, буркö ко-лö. Том-на. Теныд сы-понда јен-воҗын ковмас öтвет кутны. Ме баҗушкөкөд сорнитi—сіҗö сіҗ-жö шуö. Те јен-нога аң, öлөд пітö, öлөд.

Матрена. Мыҗ-нö те сорнитан, Педöр Павлөвич.

Пашö-Педöр. Сіҗ вöч, мед шыбытас омөл ужсö, мед му-нас коперативсыс. Оз-кö – омөл сылы лоö. Комунистö пырас. Кылан. Відчыг, Матрена. Јен-воҗын кыв ковмас тед сы-вöсна кутны.

Матрена. Мыҗ-нö ме верма ськөд вöчны? Ог бара ме вер-мы сіҗöс велөдны ңекеҗ. Сөгга сіҗöс јöзыс раҗејтöны-жö-дај. Быдөн бурö пуктöны.

Паш-Педөр. Јөзыд мыј. Сетан-кө налы гитечтө урөн дон-төмжыка пыр бурад і воан; ічтіка-кө донгөдан—відасны сад-быртөзыд, көт севга нөтчыд ен паныдаг накөд. Јенмөс зікөз вунөдөмаөг ставныс, барыш-јылыг сөмыні мөвпалөны. Омсь олөм кутіс лоны. Јен еновтны зікөз кутіс. Кулам да сек ад-зам. Мөвпышт сы-јылыг.

Матрена Нөмтор ме ог вермы вөчны, Педөр Павлөвіч. Сыкөд кутан сорнітны да виставлас сіјө быдтор-јылыг, бытөтө ставыс сіқи і ем. Нөмтор ме ог вермы өні гөгөрвоны. Уна-ыг бөрдла. Кувтөз кызкө олыштін-дај... Став вынөј-нін воші, бырі. Пола сыкөд сорнітныс.

Пашө-Педөр. Сіқкө омөль олөм. Те-вылө һекушөм надеја абу. Ачыд верман вескыд туж-вылыг бокө кежны. Јенмөс вер-ман вунөдны.

Матрена. Öні став олөмыс-нін бергөдчіс увлаң-кокөн. Пөп-јасыд вічкоын мыј керсөны. Јанзім виставныс. Ставным кутім грекөн тырны, грекө вөјны. дышөдны кутіс овныс.

4-d петкөдчөм.

Öльө (пыріг-моз). Мамө, гојам, кынөм зев јона сумалө. (Ад-зө Пашө-Педөрөс). Тајө-нө кыг усөма? Пашө-Педөр...

Пашө-Педөр. Ме, ме.

Öльө. Мыјла-нө ескөн те мјјан-ордө локтін?

Пашө-Педөр (меліа сыкөд сорнітө, оз Матренакөд моз). Он-кө вөт-лы, ем мыјјаскө-јылыг сорніјас.

Öльө. Сорнітны ужјас-јылыг лок правлеңнеө.

Пашө-Педөр. Кушөм щап лоөмыд. (Јепө өзөс-шөрө сувтө).

Öльө. Мамө, гојышта да ме бөр муна. То тани газет. Је-пө-кө локтас, сет сылы, сен сы-јылыг гіжөма.

5-d петкөдчөм.

Јепө. Ој! (Шыбытчө Öльө-дорө). Көн? Ме-јылыг?

Öльө. Зік те-јылыг.

Пашө-Педөр (четчө лабічы) Мјјан-нө газетө-нін гіжөны. Ко ді гіжө?

Öльө. Ме.

Пашө-Педөр. Быд уж-вылө-жө-нін петөмыд.

Јепө (лөбзө). Көні-нө тан гіжөма, Öльөкгеј, петкөдлы.

Öльө. Со...

Јепө. Омөла ме кужа лыффыныс.

Өлө. Вај ме лыџџа. (Лыџџө). Мијан сулалан ва кутіс гы-
чыны... (Јепө кывзө, оз вөрзы). Јона богтчисны ужавны јачејка,
комсомолечјас, коператсија јөзөс кутіс ас-dорас кыскыны. Олө-
ма јөз бытсөн кутіс сувтны выл олөм-dор. Мијан вөлөгтын ем
муздытөм морт... Јепіпан.

Јепө. Ҷик сіз гижөма? Он пөрјав? Көн но-кө?

Өлө. То. (Сетө газет). Богт, лыџџы, сөгга мун аслад туйөн.

Јепө (лыџџө). Јепі...пан. Јепіпан. Ҷик сіз і ем. Со, зонмөј!
Ек! Но, ме-јылыс гижөмаөс! Нөмтор ог вермы вөчны. Быдөн
гөлөмөј сувтис (чуьнас лычкіс, Јепіпан гижөд-вөтсө). Со, ми куцөмөс.
Куш кіөн он богт. Газетө гижөмаөс (газетөн котөрөн мунө).

6-d петкөдчөм.

Матрена. Көт-ескө пражыккуннас-нын ещажык ужалін.

Өлө. Мем сек пражык, кор ужөј бура мунө.

Пашө-Педөр. Јенмөс Ҷикөз вунөдөма. Оз ков сіз, Өлөксеј.
Тенад мамыд јеннога, батыд сецөм-жө вөлі. Пражыктө век
колө төдны.

Өлө. Та-јылыс те і локтін мекөд сорнытны?

Пашө-Педөр. Ег... Мыј-нө пырыс-пыр лаңтөдан менө? Ас-
гыд олөмајаскөд таз сорнытны оз поз, оз ков. Вижөда ме те-
вылө—зев-нын вылө агтө кутөмыд лептыны, лыџџан агтө зев
колан-морт-пыџџи. Абу өд сіз—пөрјөдлан сөмынагтө. Ставным
ми өткофөс јен-возын, ставнымлы лоө кувны, сы-возын кыв
кутны.. Ме равноправіјө-јывгыд-өд гөгөрвоа-жө.

Өлө. Гөгөрвоан... Ме адча-нын.

Пашө Педөр. Те ногөн-нө ескө кыз? Со мыј, Өлөксеј... Ме
вөкыда сорныта, ог раџејт коді чуکلөдлө, немөн ег муџерав-
лы,—ог кууж. Те-dорө менам со куцөм фелө... Мыј-нө сецөм
містөма кутін виқөдны, плөштө гінмад леқін? Ме гөлөмөс
көсја сорнытны, а те зумыштчін... Он-кө көсја, мем мыј, ме
муна.

Өлө. Вістав.

Пашө-Педөр (лапкөдө пельпомсө). Матрена, тенад пиыд менө
омөл морт-пыџџи лыџџө (сөралө). Бытө-кө ме сылы омөлтөр
көсја вөчны.. Ме-коџ мортыд омөлтө өдва-кө-нын вөчас. Ві-
став мем, Өлөксеј, батлы-моз, мыј-вөсна те дугдывтөг, шөјт-
чывтөг ужалан коперативас. Мыј-нө сывкөд верман вөчны?..
Мыј сыыс? Те ставсө лөгөдан, туй-вылө петкөдан. Воас мөд
морт; кутас омөла ужавны—ставыс вөшшөрө тенад ужыд во-
шө... Оз-өд, пиөј, быд морт те-моз ужав. Ен видчыг.

Өлө. Мелиа сорнитан, ме ог вермы шенчыны. Те коркө кывлин ен со кушом кывјас: омөл коператив абу, дај оз вермы лоны, емөг сөмын омөла коператив-ужнуодыјас... Өні те ачыл зев бура төдан, аңан, кыңи став вөлөгт коперативө локтө Сылы ужсө паккөдны отсалө. Ме өтнам немтор ескө ег вермы вөчны, ез-кө вөв правленнеын коммунист Микајлөвич. Өні став крестанаыс мијан-вылө виқөдө, аңзө, мыј позө мијанлы ки гетны, сиз-жө јачејка да волісполком. Ставыс мијан-понда, мијан-дор сулалөны.

Мекө муна, бөрјасны мөдөс. Сижө велөдчас да колөкө мег бура да јона кутас ужавны.

Пашө-Педөр. Тенгид сорнитө мыкө ме омөла гөгөрвоа. Өңитор сөмын ме төда—коперативыд некытчө туйтөм уж.

Өлө. Кор ужнуодыјасыс омөлөг, сек коператив омөл. Өні мијанлыг коператив он вермы шуны омөлөн, некытчө туйтөмөн. Ми өні сөмын-на ужсө лөгөдам, туй-вылө петкөдам; огөј-на қик прамеја, бура уж-нуөдөј, кың ескө колө; ми велөдчам-на. Кор қикөң велалам, сек виқөдлы мыј ми керам, сек лыгтан он мыкө омөлөгс коператив-јылыг шуны?

Пашө-Педөр. Текөд абу зев кокнид сорнитны. Уна буракө лыффыслөмыд нигајас-вылыг. Ме велөдчытөм—те-ног ог гөгөрво. Кывзы менгым, ме тег унжык вонын олі. Он-кө кывзы, мөдыг жалитны кутан. Но, те менө, көсјан қикөң нинөмө воштыны: вузасны меным лоө дурдыны. Лоө бозтөыны гөрныкөңны. Ме Өлгакөд кутам му-динын мыргыны мед-омөлік крестанын-моз. Тенгид колөкө лоас коркө коперативыг мунны-жө. Он-на-өд олөмыдлыг помтө төд, кыңи-на колөкө лоө овны, он кут лөгавны кодкөдкө... мөвпышт. Мыј-понда те сизсө өні олан... Тенад мунөм-бөрын колөкө пукзас омөл ужнуөдыг. Тенад важ ужылдөн бөжыс оз кут тыдавны... Бара купечјас вогталасны лавкајас. Сизкө меным сөмын локыс лоө. Ме-пыфди мөд јөз кутас овны; тенө зев бурјас оз-жө видчыг. Менө гөлмөдан. Те мунан. Мукөдөс омөл ужнуөдыгасыд озырмөдасны. Мыј-нө тенгид сыг бурис? Мөвпышт.

Өлө Ми јешщө виқөдлам-на...

Пашө-Педөр. Енлы те, енлы... Лаңтлы. Менгым медвоқ кывзышт. Позас-өд, Өлөкгеј, мөд-ног-на ставсө лөгөдны. Те ескө коперативтө шыбытин. Гөм ем мыјдакө... Вогтим ескө јешщө лавка Кардор вөлөстын, өглаын кутим ужавны, вузасны. Немтор, мед тенад сөмыд-кө абу... Јурид ужалө, сижө сөмыг дона. Өлгалы ескө щөщ сурис уж. Те кутин вузасны, Өлга гөм бозтны. Кушом лөгыда ескөн позис овмөдчыны.

Өлө. Воэыв теныд таэі көлі заводітны сорнітныд. Немтор вөлі дыр кывјаснад ворсны. Ме-ескө пырыг-пыр-жө гө-гөрвоі-да, мыј теныд ковмөма меыг, мыјла те ме-ордө локтін, Сіэ, сіэ. Кутіс буракө теd воны пом, кылан-нын сіјөс, адқан. Регыд лоө тупкысны теd! Ме те туж-вылын сулала, гөлымыны отсала— лөсыда те сісіјөс гөгөрвоөмыд. Теныд өні колө менө ас-дорад кыскыны, кытчөэ эікөэ-на ен уг колө коператівыг менө мырфдыны. Он вермы, сіјө ужтө вөчны. Ог ме сес мун, ог ме тенад омөль тывјад шед. Кытчөэ оз вөтлыны коператівыг —ужала, ог мун, кула тајө уж-вөсна.

Пашө-Педөр. Јөј. Мыј бара бурсө те відчеган коператівыг? Ачыд јешщө јура фетіна.

Өлө (морөсас кучкалө). То кодлы пөльза. Сіјө ужөн ола! Тајө ужтөг өтї лун ог вермы овны.

Пашө-Педөр (вераліг моз). Ужав, ужав. Мыј аслыд богтан віэөдлам. Гач фөра-тө немтор-вылө лоө нөбны. Сөкі ескөн гө-гөрвоан-да, сор-нын сөмын лоө. Пөрыг пон ројө оз увт.

Өлө. Педөр Павлөвіч, те-ног, тенад сорні-моз оз ло. Те-ја-мејалы сөсга сорнітны нінөм-јылыг. Мамө, сојны корс. Ме мыј ужавны заводіті, ог дугды сы-діныг. Мед-бөрјаыг теd шуа: кытчөэ эікөэ-на ен гөлымы дугды вузаснытө, лавкатө сет мї-јанлы, мї көртмалам, ачыд мөд уж-вылө богтчы.

Пашө-Педөр. Те ногөн сіэкө мї Өлгакөд гөр-бердө сувтам?

Өлө. Регыд став вузасыгы воас пом. Өнөэ ті вермід та-эі овны, коператів ез вермы јона паскавны-да, ез-на вөв сы-лөн черөдыс-да. Өні бур, суг ужалыгјас кутасны пыр содны да содны. Өні-өд коператівад шленө пырө јөзыс ас-вөланас. Те ачыд адқан, кыз кутіс јөз кыссыны, пырны коператівө. Јөз садмис, адзис мыј коператів сөмын сы-дор олө.

Пашө-Педөр. Сіјө-нө-нын мыј сещөмыс?

Өлө. Олыштан да гөгөрвоан мөдыг.

Пашө-Педөр. Мыј те менө ылөдлан ічөтөс-моз. Ме пыфди ог пукты тіјанлыг сөрөмнытө. Ог-өд зев-на пов ме тіјаныг, зырым бедјасыг. Ме тіјанөс регыд сещөм козінөн кознышта— оз зев нїмкоф ло. Регыд кута донтөм-доныг төвар суэөдны. Рөфна карын лоө; озыр, суг---тіјанкофјастө козныштам-на. Теныд потөм вор-дорө лоө-на колтчывны.

Өлө. Віэөдлам. Өні-кежлө прөшщажты.

Пашө-Педөр. Вөтлан?

Өлө. Ццөкта.

Пашө-Педөр. Шуі-ескө ме теd өтї кыв... Ог, сіэ кола. Өл-

га-вылад ен надетчы, шыбыт журғыд сiјӧс. Сiјӧ абу тiјанкод-
јаслы. Прӧшщайт.

Ӧлга мукӧд јӧзкӧд (ӧшиӧ). Ӧлӧксеј Иванӧвич, Ӧлӧксеј Ива-
нӧвич. Гортад?

Пашӧ-Педӧр (дiвӧ-пырыс). Ӧлгалӧн-тај-нӧ гӧлӧсыс.

Ӧлӧ. Сiјӧ... (ӧшиӧ). Гортын. Пырӧј.

Пашӧ-Педӧр. Мыјла татчӧ?.. (Пырӧны: Ӧлга, комсомольч, мукӧд
том ныв-зон).

7-d петкӧдчӧм.

Ӧлга. Батӧ-тај тан вӧлӧма. Здорово. Мунан он репетит-
сiја вылад?

Ӧлӧ. Пыр мунам. Пагiбӧ пырӧм-выланыд. Сӧмын iчӧтiка
шыд паӧышта, ег-на талун сојлы.

Пашӧ-Педӧр Ӧлга, те татчӧ ӧкор ен лыт волывлыны;
зiк теd ӧмтор тан вӧчны.

Ӧлга. Ме ог ӧтнам ветлы...

Пашӧ-Педӧр. Мед ӧкор кокыд тан ез вӧв... Кылан?

Ӧлга. Мыј-нӧ кергид тi, Ӧлӧксеј Иванӧвич, такӧд?

Ӧлӧ. Тајӧ лӧг ме-вылӧ.

Пашӧ-Педӧр. Вывтi ыжыд четг тајјаслы.. ӧмтор бур та-
тыз те он кыв, он адзы.

Комсомольч. Ог тӧд, кӧн унжык бурсӧ позас кывны—те-
ордын, алi тани.

Пашӧ Педӧр (комсомольчлы). Те вомтӧ ен калькӧдлы, тупкы.
Гiжӧма ры-кы-сы-мыӧ, сегга сафсӧ, ещсӧ воштӧма.. Щӧщ
сујсӧ.. Зырым бефјас, молокососјас...

Комсомольч. Те, Павлӧвичӧј, ӧжјӧнжык, ӧбыджыка, кок-
ныджыка, важ олӧмыд-ӧд вежӧ,—гӧрд вожас воӧны, тiјан ғы-
ланкывјыд кутiс ғывыны, колны бӧрӧ, сiјӧс те ӧкор ен
вунӧд.

Пашӧ-Педӧр. Ӧлга, ме теныд мед-бӧрјаыс шуа: шыбыт
спектакасныд. Сiјӧ абу тенад уж. Лок мунам татыс, омӧл вој-
тырјас-дiныс.

Ӧлга. Мыјла-нӧ теd сiјӧ сiз ковмiс?

Пашӧ-Педӧр. Аски те мекӧд карӧ мунан. Сен буржык тај-
јасыс тӧдсајасыд.

Ӧлга. Ме ог мун.

Пашӧ-Педӧр. Мыј шуiн? Но-ко... Кыз те лыгтан? Батлы
кугiн воча мунны...

Олга. Ог мун і сөмын. Ұик вешшөрө те тани панін горны-сө та-јылыг.

Пашө-Педөр (матыг-чө сы-динө, шуө стрөга). Мунан!..

Олга. Ог мун.

Пашө-Педөр Батөс көсјан јанөдны, ас нырөн көсјан овны?

Олга. Сің...

Пашө-Педөр. Сің. Регыд кутан му гөрны.

Олга. Нинөм. Зев бура-на-і му гөрны кутам—ме сөкыд ужыг ог пов.

Пашө-Педөр. Нинкөмөн кутан ветлыны.

Олга. Мукөд-тај нинкөмнас ветлөны, мыј понда-нө ме ог вермы. Сіјөн ен повзөдлы.

Пашө-Педөр. Со те кыз кутін батыдкөд горнытны. Лөгыд, нылөј, лөгыд. Сің, сің бур-ныв, сөмын сы-сајө-кө он мун...

Олга. Ме сылы вистали-нын, мыј ог мунсы-сајө, сөмын тед ег-на уфит виставныс. Оні кылін?

Пашө-Педөр. Со мыј!.. Сің... Волян гортө. Ме теныд пет-көдла гаж.

Комсомольч. Јортјас, кылад? Сіјө грөзитчө...

Пашө-Педөр Те јешщө сујсы, кытчө оз ков. Аттө зырым беф, чабырта-кө-өд тенө, пувваыд чепөсгас.

Комсомольч (кулакјассө петкөдлө). Заводитлы, черань. Ме ескө тенө...

Ольө (Пашө-Педөрлы). Ме ог лең... Ольга, вистав батыдлы... Ме ог лең тенө некодлы вөрөдны.

Пашө-Педөр. Со кущөм дорјыгысјас... Рөдимөј баҗлы оз лең-ны... Кылан, Матрена?

Ольө (Ольгалы). Те вистав батыдлы.

Олга. Оз ков. Мөдыг.

Ольө. Сің-кө ме вистала. Педөр Павлөвич, ми Ольгакөд мө-да-мөдлы сетім кыв гөтрагны.

Пашө-Педөр (зев выжыд гөлөсөн горөдс). Ольга, тајө-нө јешщө мыј?

Олга. Мијан кыв тырміс. Ме сіјөс радејта.

Пашө-Педөр (сөкыда лолалө. Пукөсис лабич-вылө). Кың те лыгтін?.. Ме тенө порог-дорө аслам керкаө ог лең.

Ольө. Сылөн ем аслас горт. Со тајө.

Пашө Педөр. Сің. Те мам-јывгыд вунөдін?

Олга. Сіјө төдө-нын. Немтор воча оз шу, кыв сетіс.

Пашө-Педөр. Јөјөг ті сыкөд. Јірө пырад ловја јурнаныд. (Кашкө). Жагөдад ті менө, ловја-вылыг гуө сујад, өкајјан-нејјас.

Олга. Вешшөрө пуан. Век сиз туан-пузан Һемторгыс. Ку-сан регыд, ен пов.

Пашө-Педөр (кiргiг-тырji). Мун, талунган те абу менам ныв. Ныж пуртөн голаос орөдiн.

Олга. Со вот..

Пашө-Педөр. Ен лыт гортө локны. Мун, кытчө гiнмыд нуас. Ме гiн-вожө ен лыт петкөдчыны. (Мунiс).

8-d петкөдчөм

Өлө (Пашө-Педөрлы горөдө). Сылөн аслас ем горт. Һекытчө сiжө тас оз мун. Ола, jортjас, мунамөj Исполкомө, ме ставсө чукөрта, гижам. Сесга татчө локтам, сенi i пом.

Олга. Лаңтас. Сөмын повжөдлө.

Матрена. Өлө, веңечтөг?..

Комсомольч. Кушөм алы веңеч. Веңечтөгыс буржыка ов-мөдчасны. Мунамөj.

Өлө. Олга, мунам. Өнi ме гөгөрвоi—теыс бурыс мувылас мем һекод абу. Олга, ен пов, он кут кайтчыны. Те менам став шудыс. (Окалө).

Олга (вiжөдө Матрена-вылө). Мамыд-нө мыj шуас?

Өлө. Мамө, те-нө мыj лаңтөмыд?

Матрена. Кыҗi-нө бурҗитөгыс..

Өлө. Окота-кө те бурҗi-даj.

Матрена. Јен гiжанкөд. Зев-нын те, Өлга, мем гөлөм-вылө воiн. Һинөм соггыны—важөн-нын мөвпала те-jылыс; мөдлы-кө гашкө мыjкө ескөн i воча мунi, шуi, а тед ог, ог вермы,—те бур, шан. Мем һимкоф. (Окалө). Кор венчаjtчад?

Өлө. Мамө, поп-ылөгыд мiжанлы оз ков.

Комсомольч. Но мунамөj.

Олга (нывлы). Мун котөрт, кор татчө мамөос, мед локтас пырыс-пыр, ен вiстав сөмын мыjла. (Ставыслы). Мыjөн мамө воас, пыр i мунам.

Өлө. Мамө, лөгөдчы гөстајасөс гөҗитөдны.

Матрена (һөжжөн сылы). Мiжан щај да сакар-кынҗi һi-нөм абу.

Өлө. Мыj ем, сiжө i тырмас.

Матрена. Өлө-баҗушкоөj, ен тај-нө те соjышт (ставыс е-ралөны).

9-d петкөдчөм.

Јепө (пырө гудөка, кiас газет). Кушчөм-сещөм танi зык, ког-тај абу-а. (Газет кутө дорөдыс). Со-тај гiжөмаөг ме-јылыс. Лыддөј јортја. Сiң i гiжөма: Јепiпан...

Комсомольч. Јепө, свадьба. Олө гөтразө, Олгаос вајө. Му-нам гiжыны.

Јепө. Но... Сiјө лөгыд, бур уж. Пошө јона јөктыштны.

Олө. Јона јөкты, Јепө.

Матрена Веңеч-бөрын јөктөны. Тi көсјад веңеч воэ-вылас.

Комсомольч. Некушчөм веңеч оз ков--выл-ногөн гөтрагөм вө-чам.

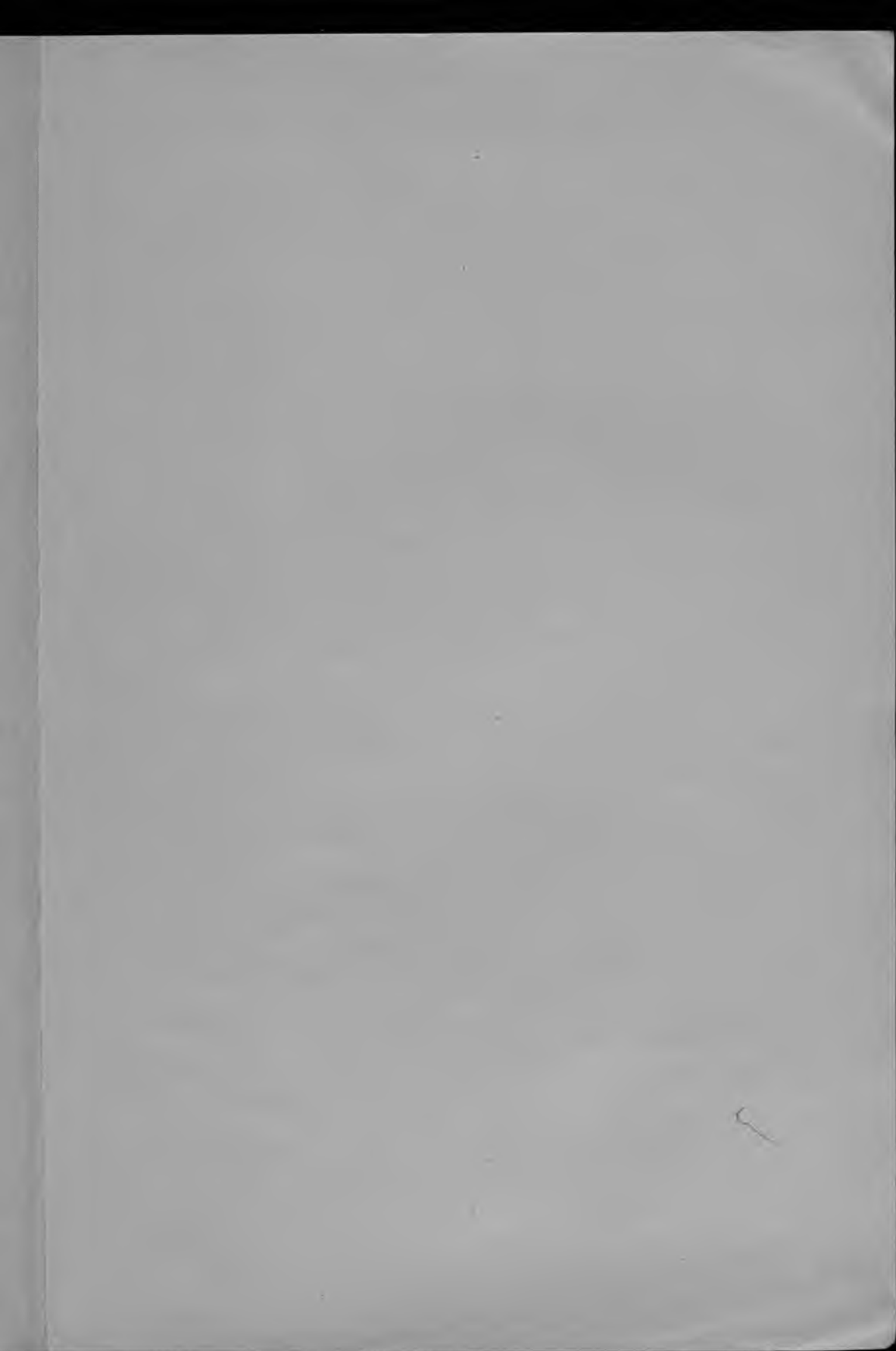
Јепө. Кывзөј, јортјас, выл ыланкывтө ылам (ворсө, ачыс ылө).

ЗАНАВЕС.

П о м.

Илл. № 4187

доныс
Цена 40 ур
коп. „К“

7663

	Коми-3
3-	1494